

OBČASNÍK

č. 2/99

JANÁČKOVY AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ

JAMU

Co by bylo, kdyby...

S velkým potěšením jsem přivítal setkání představitelů města Brna s akademickou obcí brněnských vysokých škol. Doufám, že vás příliš nezarmoutím, pakliže pronesu kratičkou úvahu na téma: Co by bylo, kdyby... Co by bylo, kdyby v Brně nebyla Janáčkova akademie múzických umění?

Špilberk by dál vévodil městu, tramvaje by jezdily stejně jako dnes a po České by se dál valil proud lidí. A přece...

Pomineme-li více než padesátiletou historii Janáčkovy akademie, školy se stovkami osobností hudebního a divadelního světa, které vychovala, znamenalo by to například, že v minulém roce by bylo město Brno chudší o 160 koncertů našich posluchačů, o 180 činoherních a operních představení vytvořených tvůrčími týmy studentů JAMU, režiséry, dramaturgy, scénografy a především herci, o mezinárodní a dnes již velmi respektovaný festival vysokých uměleckých škol Setkání, který pravidelně hostí nejméně šest zahraničních vysokých divadelních škol, o světově proslulé Mezinárodní interpretační kurzy na Hudební fakultě, o desítky nejrozmanitějších vystoupení, která studenti JAMU dnes a denně absolvují ve všech koutech Brna. Podíváme-li se na věc nejen touto číselnou optikou, zástupy desetitisíců mladých lidí, vesměs vysokoškolských a středoškolských studentů, by neměly své každoročně inovované generační divadlo Marta a Komorní operu, tisíce dalších by nenašlo cestu k živým a ekonomicky dostupným koncertům svých vrstevníků. Nebylo by vítězů světových interpretačních soutěží, kteří nám pak doma rozdávají radost svým úchvatným uměním jako v posledních letech Igor Ardašev, Jan Jiraský, skupina bicích DAMA DAMA a řada dalších. Městské centrum by neožívalo produkcemi pouličního divadla, které jsme si pomalu zvykli považovat za brněnskou originalitu – nebo chcete-li, samozřejmost – a kterému musíme kromě předchozí scénářistické a režijní přípravy po tři týdny věnovat veškerý výukový čas. Nebýt všech těchto aktivit JAMU, Brno by stále bylo hlavním městem Moravy, ale možná o trošku méně tím vytouženým „městem uprostřed Evropy“.

Projev rektora JAMU na brněnské radnici – pokračování na str. 2

wnitř čísla:

rektor a děkani zvoleni

za Peterem Scherhauferem

soutěže – festivaly

aktivity JAMU v zahraničí

zamyšlení Milana Uhdeho

fejton Pavla Švandy

Před deseti lety...

glosa

V posledním zářijovém dni se odehrály dvě z vrcholných akcí celoročního projektu „Brno – univerzitní město“, inspirovaného významnými výročími tří brněnských škol (VUT, Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity a Masarykovy univerzity). Na slavnostním shromáždění akademické obce a hostů na Nové radnici promluvil primátor města Brna, zástupce MŠMT a rektori všech šesti brněnských vysokých škol. Projev rektora JAMU prof. Aloise Hajdy otiskujeme v plném znění.

Odpoledne byla v Křížové chodbě zahájena unikátní výstava „Insignie a archiválie brněnských vysokých škol“, která po tři dny umožňovala veřejnosti seznámit se se symbolickými řetězy, žezly a taláry i se vzácnými archivními doklady z historie škol. Expozice JAMU na sebe upoutala pozornost výjimečností zdobených límců, navržených Eduardem Milénem a zpracovaných Jindřichem Svobodou, i plakety s portréty vynikajících osobností brněnského života. —vp—

Zvolil jsem tuto úvahu jen proto, abych co nejrychleji a názorně osvětlil své chápání významu vysoké umělecké školy pro život moderního města – a co je snad ještě důležitější, pro život mladého člověka v tomto městě. Zdaleka jsem nestačil vyjmenovat všechny tvořivé aktivity naší školy, které ve svých výsledcích jsou každodenně pod veřejnou kontrolou jak odborné kritiky, tak i publika. Hovořil jsem pouze o veřejné činnosti našich posluchačů, nedopočítali bychom se počtu vystoupení našich pedagogů.

Otevřenost naší školy a její provázanost s „duší města“ – to je jedna z priorit Janáčkovy akademie múzických umění, která se mohla plně pro-

sadit teprve v demokratických poměrech. Byla nám přitom dána do vínku tím, jehož jméno neseme v názvu školy, Leošem Janáčkem, který už v minulém století usiloval o vznik vysokého uměleckého školství pro hudební

— Před deseti lety... listopadová euforie na jevišti Mahenova divadla —

a dramatické obory. Byl velkým bojovníkem a pojmenovával problematiku s naprostou otevřeností. Ve své proboční řeči při převzetí čestného doktorátu Masarykovy univerzity řekl: „Je známo, že pro vědeckou estetiku byla práce na poli hudebním trýzní! Jedněm bylo dílo hudební výsostné. Kantovi bylo na úrovni kuchařského výrobku.“

A tento rozpor přetrvává u mnohých dodnes, dodávám já. Janáček sumarizuje: „Tvoření skladebné je stejným způsobem myšlení, jak za všedního dne, jak při čistě vědecké práci. Není zázraků v umění!“

Prof. Alois Hajda,
rektor JAMU

Akademičtí funkcionáři JAMU byli zvoleni

V závěru minulého školního roku naplnily akademické senáty obou fakult své důležité a čestné poslání, když na období tří let zvolily děkany Divadelní a Hudební fakulty. Rektor JAMU posléze oba navržené kandidáty do jejich funkcí jmenoval. Zatímco děkanem Divadelní fakulty se již ve druhém funkčním období stal doc. PhDr. Václav Cejpek, Hudební fakulta má novou děkanku v osobě doc. Kamily Klugarové.

Oběma děkanům, kteří to s námi nebudou mít lehké, přejeme, aby to s námi neměli těžké.

3. listopadu 1999 proběhla volba rektora JAMU na další tříleté období. Akademický senát JAMU se po volbě mezi prof. Aloisem Hajdou a prof. PhDr. Bořivojem Srbou, DrSc., rozhodl pro prvního z nich. K osobnosti nově zvoleného rektora JAMU se vrátíme po jeho jmenování prezidentem republiky.

Doc. PhDr. Václav Cejpek

Narozen v Brně (1953), maturita na gymnáziu na Lerchově ul. (čeština, němčina, ruština a latina). V letech 1972 – 1977 studium na Masarykově univerzitě v Brně (tehdy Univerzita J. E. Purkyně), obor němčina – divadelní věda. Oba obory absolvoval státní závěrečnou zkouškou a diplomovými pracemi *Heiner Müllers Verhältnis zur Tradition* (němčina) a *Brněnské německé divadlo v letech 1918 – 1932 I a II* (divadelní věda). V r. 1982 rigorózní zkouška a promoce doktorem filozofie v oboru „moderní filologie – němčina“; rigorózní práce *Současné německé divadlo* (4 sešity), která vyšla v r. 1986 péčí Městského kulturního střediska v Brně.

V r. 1978 jako lektor německého jazyka u Okresního kulturního a vzdělávacího střediska Brno III. Od října 1979 nastoupil do ostravského studia Československé televize, od r. 1983 v brněnském studiu ČST. V redakcích zábavy obou krajských studií pracoval jako dramaturg nejrůznějších pořadů – komedie (režiséri Alois Müller, Jiří Vanýsek, Vladimír Drha), hudební pořady (Studio Brno – režie Rudolf Chudoba), velké zábavné pořady (Dva z jednoho města Zlín a Brno) atd. Dramaturgie původních zábavných pořadů: *Divadélko pod věží* (Ostrava) a *Manéž Boleslava Polívky* (Brno) – oba ve spolupráci s autorem Milošem Zapletalem.

Od r. 1987 dramaturgem činohry Národního divadla v Brně (dříve Státní divadlo v Brně), kde spolupracuje s řadou režisérských osobností (Alois Hajda, Zdeněk Kaloč, Ota Ševčík, Pavel Hradil, Peter Scherhaufner, Arnošt Goldflam, Zbyněk Srba aj.); posléze a současně (1990) interní pedagog Divadelní fakulty JAMU. V r. 1994 habilitace v oboru teorie a dějiny divadla (habilitační práce *Černý anděl. Pokus o interpretaci dramatické tvorby Thomase Bernharda*, Brno 1994). Přednášky: dějiny světového divadla, teorie a metody herecké tvorby, teorie dramatu, kapitoly z dějin německého divadla aj. Od r. 1996 děkanem Divadelní fakulty JAMU.

Ob

Doc. Kamila Klugarová je brněnskou rodačkou, na brněnské konzervatoři studovala hru na varhany (u prof. Černockého a prof. Pukla) a v tomto studiu pokračovala i na JAMU pod vedením prof. Aleny Veselé. Své vzdělání završila postgraduálním studiem na AMU v Praze u prof. Milana Šlechty. Kromě toho absolvovala mistrovské kurzy v cizině u profesorů Flora Peeterse, Antona Heillera, Wenera Jacoba a Daniela Rotha.

Už v době studií na sebe upozornila účastí v domácích soutěžích. V letech 1968 a 1969 získala podvakrát 2. cenu (v Olomouci a Bratislavě) a v roce 1970 cenu první (v Interpretační soutěži Ministerstva kultury). V soutěžních aktivitách pak pokračovala v mezinárodním měřítku: v následujících letech získala titul laureátky na varhanní soutěži Pražského jara (1971) a v italské Boloni (1973).

V rámci své koncertní činnosti podnikla mnohá umělecká turné po většině evropských zemí a účinkovala také v Asii: celkem představuje její zahraniční účinkování do dnešního dne úctyhodné číslo 52 zájezdů! Vedle koncertní činnosti nahrává doc. Klugarová pro rozhlas i televizi v tuzemsku i v zahraničí, spolupracuje s vydavatelstvími Supraphon (pro něž nahrála CD s díly Petra Ebena), Panton (pro něž uskutečnila nahrávku CD ve spolupráci s Českou filharmonií za řízení Libora Peška) i Opus. Vedle interpretační semináře ve Finsku a Francii, zasedá v porotách soutěží, její jméno nalezneme v cambridgském slovníku Who is Who i americkém lexikonu Who is Who of Professional and Business Woman.

Vedle toho nezapomíná na své někdejší působení v brněnském rozhlasovém studiu a věnuje se i recenzní a publicistické činnosti (rozhlas, televize, denní tisk, Hudební rozhledy, Opus musicum).

Její pedagogická činnost na JAMU začala v roce 1985 externí spoluprací, která se roku 1990 změnila na působení interní. O rok později se Kamila Klugarová habilitovala. Na Hudební fakultě JAMU byla v letech 1990–1993 vedoucí Katedry klávesových nástrojů a členkou Akademického senátu, v roce 1993 se stala proděkanou a tuto funkci zastávala do současnosti.

Na zasedání Akademického senátu HF dne 27. května letošního roku byla doc. Kamila Klugarová navržena sedmi hlasy z možných devíti do funkce děkanky Hudební fakulty, v níž začne působit 1. listopadu. Na otázku Občasníku *S čím přicházíte do funkce děkanky?* s odpovědí nezaváhala: „*S heslem, které již slyšeli mnozí kolegové a známí – co jsem chtěla, to mám. Ale vážně, byl již také opakovaně: s relativním klidem, neboť po šestiletém působení pana děkana Smejkal je opravdu na co navazovat v tom nejlepší slova smyslu.*“ **Bá**

Studenti si připomněli události před 10 lety

Desáté výročí událostí z listopadu 1989 si studenti JAMU v úterý 16. 11. připomněli jedním divadelním představením a dvěma koncerty.

Ve studiu Marta to byla beznadějně vyprodaná repríza Shakespearovy hry *Marná lásky snaha* v nastudování americké režisérky Marjorie Hayesové, na Hudební fakultě se uskutečnil slavnostní koncert a posluchači muzikálového herectví uvedli v novém objektu JAMU na Novobranské ve zcela zaplněném a vytrvale aplaudujícím sále své *Zpívání v Astorce*. Ve foyeru Astorky byla také otevřena sympatická výstavka *Po deseti letech... aneb Hrst vzpomínek a dokumentů ze stávky studentů na JAMU*, připomínající vzrušenou atmosféru na vysokých školách v brněnských divadlech i ulicích. V příštích dvou týdnech bude expozice přístupna i brněnské veřejnosti v knihovně JAMU. Akce jediné vysoké umělecké školy na Moravě dýchaly radostí a optimismem; už to, že se konaly ve zcela nových nebo zásadně rekonstruovaných prostorách, svědčí o pozitivní proměně, jakou JAMU v posledním desetiletí prošla.

Rovnost 18. 11. 1999

Ze senátu Hudební fakulty JAMU

Senát Hudební fakulty projednával a schválil na svých osmi zasedáních, jež se uskutečnila od ledna do října, návrh nového složení Umělecké rady Hudební fakulty, návrh na rozpočet Hudební fakulty a návrhy vnitřních předpisů Hudební fakulty (jež byly posléze schváleny také senátem JAMU). Členové senátu diskutovali také o problémech využití prostorů Astorky agenturou pana Hatiny.

Jako zástupce Hudební fakulty do Rady vysokých škol delegovali – poté, co abdikovala doc. Klugarová – prof. PhDr. Leoše Faltuse (pro říjnové zasedání, na němž prof. Faltus přednese zprávu o vysokých uměleckých školách) a pro příští funkční období prof. Jiřínu Kolmanovou.

Hlavní zájem senátu byl ke konci akademického roku upřen k volbám kandidáta na funkci děkana. Volby proběhly po veřejném zasedání senátu, na němž svoji koncepci práce objasňovali dva kandidáti – prof. PhDr. Faltus a doc. Klugarová. V následující tajné volbě zvítězila jako kandidátka na funkci děkanky doc. Kamila Klugarová.

V nejbližším období se bude senát zabývat přípravou a uskutečněním voleb do nového senátu Hudební fakulty, poněvadž funkční období stávajícího senátu končí. **Bá**

O čem jednal senát JAMU

Senát JAMU se v novém povolebním složení, o němž jsme informovali v 1. čísle Občasníku, sešel od prosince do současnosti šestkrát.

Na dubnovém zasedání schválil návrh rozpočtu JAMU pro rok 1999 na jednotlivá pracoviště v kategorii neinvestičních prostředků, mzdových prostředků a investic, přičemž rektor JAMU prof. Alois Hajda uvedl toto jednání informací o aktivitě zástupců vysokých škol v Radě vysokých škol a Konferenci rektorů, která přinesla výsledné posílení dotace připadající všem vysokým uměleckým školám v České republice o 20 milionů Kč.

V květnu se senát sešel dvakrát, neboť bylo třeba projednat návrhy vnitřních předpisů JAMU. Na prvním zasedání 6. května stačil senát projednat Statut JAMU s jeho třemi přílohami (Symboly JAMU, Akreditované studijní programy JAMU a Obory habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na JAMU), Disciplinární řád pro studenty JAMU a řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků a některých dalších pracovníků na JAMU v Brně. Všechny návrhy byly po připomínkách schváleny.

O týden později se senát sešel k projednání zbývajících návrhů vnitřních předpisů JAMU, a to Jednacího řádu Umělecké rady JAMU, Stipendijního řádu JAMU a Studijního a zkušebního řádu. Návrhy byly rovněž po diskusi a připomínkách schváleny.

Červnové zasedání senátu schválilo změny v použití FRIM tak, jak je projednala ekonomická komise, tj. k vybudování kabelové optické trasy v Martě, k rekonstrukci střechy Hudební fakulty a k instalaci pamětní desky T. G. Masaryka v budově na Komenského náměstí.

Na zářijovém jednání projednal senát volební řád pro volbu kandidáta na funkci rektora JAMU a vyhlásil tuto volbu. Zároveň projednal a schválil vnitřní předpisy obou fakult a projednal také dopis prof. Aleny Štěpánkové-Veselé, s níž se obrátila na děkana Hudební fakulty ve věci řešení své pracovní smlouvy a ve věci dalšího rozvoje varhanního oboru na fakultě. Senát se rozhodl přizvat na své příští zasedání děkana Hudební fakulty.

Ten pozvání senátu JAMU přijal a na říjnovém zasedání objasnil zásady koncepčního rozvoje jednotlivých oborů. Toto říjnové zasedání pak bylo především věnováno přípravě volby na kandidáta do funkce rektora: do volebních schránek bylo vloženo z řad členů akademické obce celkem 17 návrhů. Kandidáti, kteří návrh přijali – prof. Alois Hajda a prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc. – přednesli svoji koncepci rozvoje JAMU na shromáždění akademické obce dne 3. listopadu.

Bezprostředně po tomto shromáždění zvolil AS do funkce rektora prof. Aloise Hajdu. Bá

Usnesení 44. zasedání české konference rektorů

(Herbertov u Vyššího Brodu, 16. a 17. září 1999)

Česká konference rektorů (ČKR) přijala na svém 44. zasedání následující usnesení:

- 1 ČKR ve smyslu nového zákona o vysokých školách projednala návrh svého statutu.
- 2 ČKR byla seznámena s postupem prací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR na novém dělení prostředků pro vzdělávací činnost podle studijních programů vysokých škol. Tyto materiály nepovažuje ČKR za konečné a očekává, že bude i nadále průběžně informována o dalších krocích v souladu s usnesením Ekonomické komise Rady vysokých škol ČR.
- 3 ČKR důrazně odmítá důvody (nesoulad mezi výkaznictvím a účetnictvím), uváděné pro krácení příspěvku na nespecifikovaný výzkum na vysokých školách, a považuje je za zcela neopodstatněné.
- 4 ČKR vítá snahu vlády ČR o posílení prostředků na výzkum a vývoj formou programu vytváření Národních center jako jednu z možností podpory ekonomického růstu.

Ve snaze zajistit účelné využití prostředků plánovaných na vytvoření těchto center a zajištění očekávaných efektů je nutné vyjasnit pravidla programu Národních výzkumných center, včetně jejich právního postavení.

ČKR považuje za nezbytné setkání s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy ČR Eduardem Zemanem a místopředsedou Vlády ČR a předsedou Rady Vlády ČR pro výzkum a vývoj Pavlem Mertlíkem k upřesnění podmínek a procesu vzniku Národních výzkumných center.

ČKR potvrzuje, že vysoké školy jsou plně připraveny vytvářet Národní výzkumná centra a aktivně se podílet na dopracování podmínek jejich vzniku.

ČKR spatřuje v Národních výzkumných centrech možnost žádoucího propojování vysokých škol, výrobní sféry, ústavů Akademie věd ČR, výzkumných organizací a dalších výzkumných institucí.

ČKR důrazně žádá, aby také oblast tvůrčí umělecké činnosti byla při rozdělování financí postavena na úroveň vědy a výzkumu, tak jak je to ve světě obvyklé.*

5 ČKR odmítá – jako zbytečný – návrh předsednictva Vědecké rady Akademie věd ČR na zřízení nadřezorních orgánů pro koordinační a poradní činnost v rámci oborů vědy.

V Herbertově dne 17. září 1999

Za Českou konferenci rektorů

(* podtrženo red.)

Prof. Ing. Jan Hron, DrSc.,
předseda

Ve dnech 13.–27. 7. 1999 proběhl na HF JAMU v Brně už 32. ročník Mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů v oborech klavír, housle, violoncello, flétna, klarinet a elektronické klávesové nástroje. Raritou bylo holandské saxofonové kvarteto AM-STEEL-QUARTET, které přijelo studovat u prof. Bohumila Smejkal kvartetní literaturu hlavně proto, aby jeho členové pronikli do tajů práce našich smyčcových kvartet (netušili ovšem, že prof. Smejkal hru na saxofon ovládá). Jejich vystoupení byla vysoce kvalitní a působivá, s Brnem se rozloučili improvizovaným nočním koncertováním před budovou fakulty.

Zájem, zejména o některé obory, hraničil s možnostmi pedagogů a především klavírních doprovazečů, kteří

ve dne hráli a v noci se učili party dalších skladeb. Ty tam jsou časy, kdy se na kurzech probíraly snadné skladby a kdy mnozí účastníci bývali spíše muzicírující turisté než budoucí profesionální hudebníci. Repertoár se už neomezuje jen na českou hudbu (i když tato byla reprezentativně zastoupena např. obrovitou Suitou baladicou Petra Ebeny ve vzorovém podání pardubické cellistky Mileny Janáčkové a pianistky Evy Kuchovské, působivá byla též Janáčkova Sonáta 1.X.1905 v interpretaci pardubické pianistky Jany Rouskové, španělská pianistka se odvážně pokoušela o Smetanovy České tance). Zazněly dokonce tři klavírní koncerty – Bachův, Schumannův a především 2. Rachmaninovův ve vynikajícím provedení kroměřížské pianistky Martiny Mergentalové.

Letošní kurzy se vydařily i co se týče doprovodných akcí: tradiční koncert

pedagogů s živým záznamem na CD, večer elektronické hudby Daniela Ferró, prohlídka Brna a Janáčkova muzea, Památníku B. Martinů v Poličce. Díky panu kastelánovi jsme mohli strávit den a noc na hradě Svojanově s opékáním speciálně pro nás poraženého vepřívka, nezapomenutelná byla návštěva pravého vinného sklepa v Petrově u Strážnice s ochutnávkou vín za zvuků strážnické cimbálové muziky, ke které se přidávali i kurzisté nejen zpěvem a tancem: holandský soprán saxofonista si dokonce s muzikou – a skutečně „po moravsku“ – za improvizoval.

Ohlasy byly jednoznačně příznivé, účastníci, kteří dnes mají možnost srovnávat naše kurzy se zahraničními, oceňují vedle vysoké odborné úrovně optimální studijní podmínky, program – a především atmosféru, kvůli níž se sem rádi vracejí.

Jiří Skovajsa

JAMU mezinárodně

Janáčkova akademie múzických umění je velmi aktivní v mezinárodních vztazích. Hlavním předmětem činnosti zahraničního oddělení rektorátu JAMU je administrativní zabezpečení a koordinace mezinárodních programů.

Stále ještě máme v paměti program Tempus, který již v dalších letech nebude pro Českou republiku přístupný. Poslední aktivitou, ve které se JAMU tohoto programu účastní a která v tomto akademickém roce končí, je projekt pro zlepšení úrovně zahraničních oddělení vysokých škol na Moravě. Pomocí tohoto projektu byla vybavena zahraniční oddělení JAMU i některých moravských univerzit kancelářskou technikou a referenti se zúčastnili zahraničních stáží na univerzitě v Glasgově (Skotsko), Mainzu (Německo) a na sklonku roku 1999 absolvují poslední seminář v Madridu (Španělsko). V roce 2000 bude tento projekt završen diseminační konferencí, která má za úkol rozšířit poznatky získané na základě tohoto projektu.

Od loňského roku se JAMU účastní programu Socrates/Erasmus, který poskytuje finanční podporu vysokému školství v evropských zemích (země Evropské unie a země přidružené). Program Erasmus je rozdělen na několik částí, z nichž v loni JAMU využila aktivitu 1 – učitelské mobility a intenzivní projekt. Učitelských mobilit se účastnili 3 pedagogové z Hudební fakulty a 1 pedagog z Divadelní fakulty. Intenzivního projektu se zúčastnili studenti z pěti zemí (Anglie, Česká republika, Holandsko, Polsko a Slovenská republika) – viz články o Commedii dell'arte.

V letošním roce jsme byli úspěšní i v žádosti o studentské mobility – aktivita 2. Získali jsme finance na 7 studentů

Hudební fakulty a 5 studentů Divadelní fakulty. V této chvíli již 8 z nich studuje v zahraničí. Divadelní fakulta získala prostředky na zavedení Evropského kreditního systému pro studijní obor Divadelní management a Hudební fakulta vyšle 4 pedagogy na učitelský jednotýdenní pobyt.

Novinkou v programu Socrates/Erasmus je aktivita Free-movers. Studenti mají možnost přihlásit se na studium na univerzitě, která má možnost účastnit se tohoto programu a nemá uzavřenu bilaterální smlouvu s JAMU. Pokud budou obě strany souhlasit, může student na vybrané univerzitě studovat, aniž by byl nucen platit školné.

Další celoškolský projekt je SCART – program holandsko-české spolupráce. Ve druhém roce tohoto projektu dochází k několika změnám vzhledem k požadavkům holandské vlády. Pokračování projektu závisí především na toleranci studentů českých škol, protože podmínky pro financování jejich pobytu v zahraničí jsou velmi striktní a liší se od minulého roku. Bohužel již není možné, aby studenti obdrželi studentský grant v hotovosti nebo na své účty. Nová finanční pravidla umožňují, aby studentům bylo uhrazeno cestovné a ubytování holandskou stranou přímo poskytovateli těchto služeb. Stravné bude řešeno pomocí stravenek, které budou přijímány v menzách a některých restauračních zařízeních. Ideálním řešením u dlouhodobých pobytů studentů (3–10 měsíců) je kombinace programů Socrates/Erasmus a SCART. Studentovi bude přiznán grant z programu Erasmus a ubytovací náklady (ty činí přibližně 1/2 celkových pobytových nákladů) uhradí program SCART.

Podrobnější informace o těchto programech studentům i pedagogům poskytnou zahraniční oddělení na rektorátu a fakultách.

Soňa Dohnalová

Šlechtic slova má osmdesát

Docenta Krátkého jsem měl možnost poznat již za dob svých jamáckých studií a vzpomínám si, že byl pro mne i ostatní spolužáky vždy panem profesorem, nikdy nás nenapadlo oslovit ho jinak. Mnozí z nás dokonce potají litovali, že štěstí být jeho žákem potkalo ty druhé. Pan profesor uměl. Ti, kteří prošli jeho školou, dostávali nabídky angažmá z výtečných divadel, prosazovali se v rozhlase, televizi, dabingu. Vyznačovali se skvělou technikou mluvy, uměním vystavět roli na základě důkladného, téměř vědeckého rozebírání svěřeného partu a především úspěšným orientováním se v čase a prostoru. Však také většina z nich vyrostla ve skutečné osobnosti naší kultury.

Když pan profesor zabrousil do oboru režie, byl z toho vždy pro školu svátek. Ještě dnes vidím před očima scény z jeho Nebe na zemi, které nastudoval s bájným ročníkem – Derfler, Strejček, Hlaváčková, Županič, Částek. Kašírované hlavy z inscenace Věznice parmská (s výtečnou Ditou Kaplanovou v hlavní roli) dodnes zkrášlují prostory Marty.

Pan profesor Krátký vždy šetřil slovem, on nikdy slovy neplýtl. Když už promluvil, pak to byla slova moudrá, šlechetná, vyslovená neopakovatelným, příjemným, sametovým hlasem. Rád jsem jim naslouchával. Dlouhá léta jsem byl vášnivým posluchačem i jeho rozhlasových nahrávek a mnoho roků jsem měl možnost slyšet jej v prostorách a na scéně Mahenova divadla. Navždy jsem si ho zařadil do paměti coby šlechtice slova i duše.

K devadesátce vykročil rázně a v plné svěžesti. Běžte se podívat do Městského divadla na jeho mistrného Wolanda, „zosobňujícího důstojnost, vyšší řád i shovívavý pohled na zkažený svět“, a rozhodně si nenechejte ujít připravovanou premiéru Našich furiantů, ve kterých mu „Mrštíci“ nadělili k narozeninám další dárek, roli dědečka Dubského. Žáci nezapomněli. Nemohli zapomenout. To se nedá. Hodně štěstí, zdraví a další role, pane profesore!

Jaroslav Tuček

Z dopisu rektorovi JAMU:

V Praze dne 27. října 1999

Vaše Magnificence,

dovoluji, abych Vám poděkoval za zaslání obrazové publikace „JAMU s okny dokořán“. Těší mne, že náš úřad rovněž zahrnujete mezi ty, kteří svým příspěvkem umožnili dotvořit takový krásný komplex, jakým je dnes Janáčkova akademie múzických umění. Vaše knížka je ovšem více než průvodcem po jejích budovách a sálech. Dokládá, že univerzita ožívá především svým lidským rozměrem; čínorodostí a talentem celé akademické obce a jejích čelných představitelů.

doc. Ing. Josef Průša, CSc.,

náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy

Z přírůstků knihovny JAMU (květen – srpen 1999)

BURNOVÁ, Lucilla: Řecké mýty.

CASTANEDA, Carlos: Umění snít.

DRAPELA, Victor J.: Přehled teorií osobnosti.

FORBELSKÝ, Josef: Španělská literatura 20. století.

FUKAČ, Jiří: Hudba a média. *Rukověť muzikologa.*

HODEK, Břetislav: Příběh mladého Shakespeara.

HOŘÍNEK, Zdeněk: Divadlo mezi modernou a postmodernou.

JANOTA, Dalibor: Malá encyklopedie české opery.

KAZDA, Jaromír: Kapitoly z dějin divadla.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa: Vybrané kapitoly z dramatické výchovy.

KRÖSCHLOVÁ, Eva: Jevištní pohyb. *Herecká pohybová výchova.*

KRÖSCHLOVÁ, Eva: Ladění. *Psychosomatická příprava k výuce herectví.*

LOUDOVÁ, Ivana: Moderní notace a její interpretace.

MORRIS, Desmond: Bodytalk. *Řeč těla.*

NAVRÁTIL, Miloslav: Dějiny hudby.

RISINGER, Karel: Nauka o hudební tektonice 20. století I – II.

Slovník českých filozofů.

TRKANOVÁ, Marie: „Paměti“ Zdenka Janáčková – můj život.

VAJDIČKA, Lubomír: Priestor, význam, interpretácia.

VALENTA, Josef: Metody a techniky dramatické výchovy.

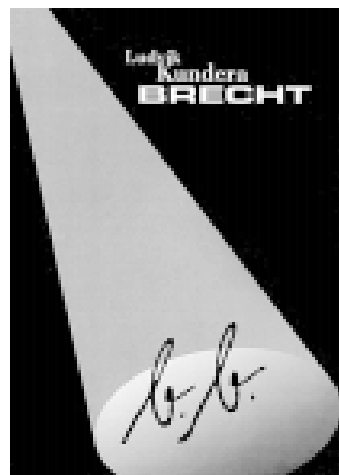
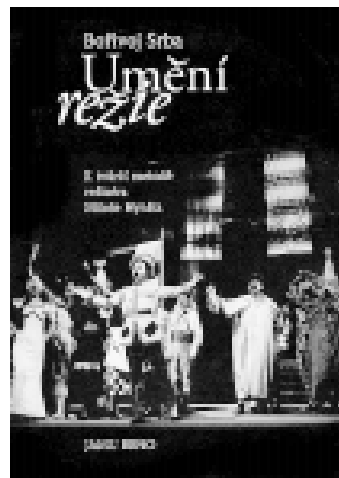
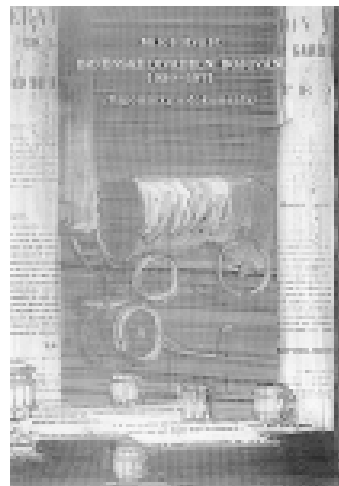
VELTRUSKÝ, Jiří: Drama jako básnické dílo.

VINAŘ, Josef: Elementy herectví. *Studijní texty.*

VOSTRÝ, Jaroslav: O hercích a herectví.

VYSLOUŽIL, Jiří: Hudební slovník pro každého II.

13. října se na Sklepní scéně Divadla Husa na provázku uskutečnilo neobvyklé představení. Ve vtipném divadelním aranžmá malíře Rostislava Pospíšila tam do slova a do písmene „vycházely knihy“. Spolu s novými publikacemi CEDu byly potleskem přivítány i divadelně zaměřené publikace JAMU – **Brněnské divadelní bojovnictví** Miloše Hynšta, **Umění režie** Bořivoje Srby a **Brecht** Ludvíka Kundery.

Formátem, titulní stranou i decentním grafickým řešením navazuje téměř padesátistránková publikace JAMU s okny dokořán (Brno 1999) na sborník *Vivat Academia*, vydaný k 50. výročí JAMU. Jak se uvádí na záložce, nová obrazová publikace „chce podat souhrnný obraz prostředí, v němž posluchači školy studují nebo v průběhu studia umělecky účinkují“. Zaměřuje se proto především na budovy Hudební a Divadelní fakulty a na chloubu z konce devadesátých let – IVU centrum Astorka. Autorem odborné studie o historii a architektuře těchto – ale i dalších objektů ve vlastnictví JAMU – je prof. dr. Jan Sedlák. Oživení přináší pestré výjevy pouličního divadla; zasvěceným slovem je doprovodil v jednom ze svých posledních textů, nazvaném „Proč bychom se netěšili...“, prof. Peter Scherhauser.

Vztah Janáčkovy akademie k rodnému městu a jeho duši je jednou z ústředních tematických linií knížky: nejenže to napovídá její název, je to také jádro vstupní úvahy rektora prof. Aloise Hajdy i poetického extempore básníka Ludvíka Kundery, čestného doktora JAMU. Publikace JAMU s okny dokořán je potřebným zastavením v čase, které oceníme nejen my, ale které zde zůstane jako svědectví o nás pro budoucnost. V době vzrůstajících kontaktů se zahraničními školami nachází již teď reprezentativní uplatnění.

Za možnost vydat novou publikaci o naší škole poděkujeme sponzorům ze Správní rady. Redakčního zpracování se ujali Miroslav Plešák a Josef Ruszelák, autorem většiny fotografií je Pavel Nesvadba, IVU centrum Astorka zachytil Zdeněk Novák. Stejně jako sborník *Vivat Academia* je publikace JAMU s okny dokořán neprodejná.

–vp–

V listopadovém Věstníku MŠMT se můžete dočíst, že ministerstvo doporučuje používat jako vhodný doplněk úředního názvu Česká republika jednoslovný zeměpisný název Česko a jeho cizojazyčné ekvivalenty Czechia/Tschechien/Tchéquie atd., což je, jak známo, už od r. 1993 kodifikováno jazykově i zeměpisně. Takové sdělení „shora“ je zajisté znamenitá pomoc pro nás, kdo se angažujeme ve prospěch Česka, ale naše práce tím ani zdaleka nekončí. Mnoho lidí si totiž za těch několik let zvyklo na pocit, že vlastně žádný druhý název nepotřebujeme. Což je ovšem hluboký omyl.

Rozhlédněme se po světě nebo alespoň po Evropě. Každý stát má tradičně dvojici názvů. Do textu mezinárodní smlouvy určitě vždycky napíše ten oficiální, „politický“, např. Spolková republika Německo, Ruská federace, Španělské království, kdežto při fotbalu se představí jako Německo, Rusko, Španělsko. Také při mezinárodních konferencích bývají na stolech všech delegací tabulky s praktickými jednoslovnými názvy (obvykle v angličtině): Britain, France, Norway, Poland, Hungary. Jedině naše delegace nemá Czechia, jak by se slušelo, nýbrž vybočuje z evropského standardu názvem Czech Republic. (Správně by tam patřilo ještě třetí slovo, totiž určitý člen „the“.) Čímž nutně vzniká u cizích partnerů dojem, že tenhle středoevropský samorost snad ani své jednoslovné pojmenování nemá. Ale my ho máme, a to už hezky dlouho. Česko je starší než Československo. Našli byste ho už v době obrozenecké. Pak se o něm začalo diskutovat v 60. letech a znovu v 80. letech v souvislosti s česko-slovenskou federací. Jenže Češi na rozdíl od Slováků necítili potřebu se nějak samostatně definovat. Tato potřeba nastala až po „sametovém rozvodu“.

Historicky je tedy Česko v pořádku a neexistují proti němu racionální argumenty ani z hlediska jazykového. Název je odvozen z pojmenování národa a jeho jazyka: český–Česko jako polský–Polsko, norský–Norsko. Kdo se chce dozvědět víc, má k dispozici informační materiál na obou jazykových katedrách a také u sekretářky děkana Hudební fakulty. Informovat by se měli i ti z nás, kdo se ještě pořád Česka ostýchají. I oni totiž dobře vědí, že do některých situací se oficiální název prostě nehodí. Je zajímavé, co lze pro takové případy vymyslet. Politikové rádi používají vznešené formulace „v této zemi“. Dá se také vynechat zájmeno: „... trojnásobek průměrné mzdy v zemi“ (jako by si hamižný majitel svou mzdu zakopal u plotu své zahrádky). Roztomilé je „tuzemsko“: „Orchestr bude mít dva koncerty v tuzemsku a potom pojedí na turné...“ Nejhorší volbou je nazývat celé území státu jménem Čechy. To je na pětku ze zeměpisu i z dějepisu. Podle tohoto klíče jsme všichni v Čechách, i my s tou naší JAMU! Dobrý důvod k tomu, aby se stali právě Moravané horlivými zastánci Česka.)

Ale nakonec vážně. I ten, kdo se ještě docela nespřátelil s Českem, měl by si osvojit, a to nejradši hned od zítřka, jeho cizojazyčné ekvivalenty, něm. Tschechien a zejména angl. Czechia. Měly by se objevovat ve všech mezinárodních kontaktech JAMU (kromě vysoce formálních textů mezinárodních dohod a pod.), při rozhovorech s hosty i při vlastních cestách do světa. Kdykoli se nás někdo zeptá „Where are you from?“, měli bychom bez rozpaků odpovědět „I am from Czechia“.

Eva Horová

29. června 1999 zemřel prorektor Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, profesor v oboru režie na Divadelní fakultě JAMU Peter Scherhauf. Patřil k předním divadelním režisérům, byl jedním ze spoluvůdců Husy na provázku, hostoval v Národním divadle v Brně a v řadě českých i zahraničních divadel, podílel se na významných evropských i československých divadelních projektech. Byl už delší dobu nemocen a všichni jsme věděli, že bojuje zápas s těžkou chorobou. Byl tak houževnatý a odhodlaný, že jsme byli přesvědčeni, že musí vyhrát. Bohužel se tak nestalo, a tak právě zrovna ve chvíli, kdy měl být s námi při slavnostních promócích absolventů, jsme se dozvěděli zprávu o jeho smrti.

Jeho činnost na obnovené Divadelní fakultě JAMU, jejímž byl absolventem, započala v r. 1990. Předtím nebylo divadelníkům z oblasti experimentálních divadel dovoleno na brněnské vysoké umělecké škole působit. Scherhauf se stal spoluvůrcem nové Divadelní fakulty, která si vytkla jako svou hlavní zásadu otevřenost vůči všem proudům českého i evropského divadla. Jen tak, v duchu demokratického a respektujícím tvůrčí svobodu, se mohly na vznikajícím studijním programu podílet přední divadelní osobnosti s vyhraněnými a odlišnými tvůrčími postoji a názory. Scherhauf vedl na Divadelní fakultě samostatný ateliér činoherní režie, který za dobu své existence vychoval několik absolventů, kteří v současné době působí jako režiséři.

Peter Scherhauf vynikal obrovskou pracovitostí a pílí. Připomeňme si jen některé z jeho aktivit na Divadelní fakultě z poslední doby: řídil velký projekt uličního divadla *Sto panen z JAMU zachraňuje Brno před zlým drakem*, který se uskutečnil na podzim r. 1997 k padesátému výročí JAMU; vedl mezinárodní laboratoř *Commedia dell'arte*, jejíž aktéři (z Anglie, Polska, Holandska a Slovenska) se představili nejprve v polské Lodži a poté na jaře letošního roku v Brně; spolu s prof. Bořivojem Srbou se podílel na přípravě Literárních salónů Divadelní fakulty... Jeho činnost přednášková zahrnovala jednak dějiny režie, jednak teorii režie. Byl v českém (a slovenském) prostředí jediným odborníkem, který se těmito obory systematicky zabýval; na Slovensku vydal *Čítanku z dejín svetovej rezie*, jedinou učebnici svého druhu, která je v našich podmínkách pro studenty dostupným studijním materiálem. Jeho práce ho navzdory chorobě provázela skutečně až do posledních chvil: den před smrtí dokončil rukopis své knihy o uličním divadle, která je nyní připravována k vydání.

Měl jsem možnost poznat Petra jako divadelníka, s nímž jsem spolupracoval, jako kolegu-pedagoga i člověka podílejícího se na řízení školy. Ve všech těchto oblastech byl pln strhující energie, výbušnosti, nápadů, podnětů, rád rozpoutával polemiky, v nichž měly být tříbeny názory. K věcem a úkolům přistupoval racionálně a plánovitě, zároveň však také s vášní a plnou odevzdaností. Být vedle něho znamenalo téměř jistě nebýt v klidu. Dynamičnost, neustálá proměna a hledání nových možností a variant – to byly charakteristické znaky jeho osobnosti umělecké i lidské. Fandil vždy novým řešením, hledal netypické postupy, měl fantazii, která mu pomáhala nevidět malé pragmatické problémy, ale celek konečné vize. Zároveň uměl pomoci zcela praktických kroků jít za jejím uskutečněním.

Jeho práce – a měl ještě tolik plánů – se uzavřela. Jeho usilování zůstane trvalou součástí prvního desetiletí Divadelní fakulty JAMU po její obnově. Vepsal se do této nové fakultní historie celou svou činností i osobností. Budeme na něho vzpomínat.

Václav Cejpek

Tramvaj do stanice Amsterdam

Divadelní fakulta se od 21. do 30. června zúčastnila mezinárodního festivalu divadelních škol ITs Amsterdam. Byla reprezentována představením Tennesseeho Williamse *Tramvaj do stanice* v nastudování studentů absolventského ročníku a 3. ročníku herectví v režii Viliama Dočolomanského.

Představení bylo uvedeno celkem dvakrát v plně vyprodaném sále pro cca 100 diváků a bylo publikem i kritiky velmi kladně oceněno. Bohužel, vzhledem k přesile holandských účastnických škol nad mezinárodní reprezentací, naše inscenace cenu neobdržela. Snad příště.

– blk –

Příseň o palmě

Když večer usnu, často se mi zdává
o oáze, kde roste modrá tráva
a sladké datle zrají,
o pravém ráji na zemi
a štíhlé palmě zdá se mi,
o dalekém a velmi teplém kraji.
A fata morgána těch snů
od dětských let mi bosé srdce mátlá,
na datle myslel, když uslyšel jsem datla,
a v bořím lese na palmu.
Pod palmu ulehl bych rád
a o jiném snil zase kousku země,
kde z palem datle nevisí tak zjevně,
sen o snu nechal bych si zdát.
O zemi snil bych, kde to silně zebe,
když bez rukavic pohladit chci tebe
pod starodávnou věží,
kde leze nám mráz za nehty,
kde neční palmy, zato ty
jdeš ulicí a do vlasů ti sněží.

7. listopadu uplynulo 10 let od smrti básníka, jehož portrét zdobí plaketu „děkanského řetězu“, symbolu nově založené Divadelní fakulty. Na Jana Skácela, který se tak v roce 1990 stal jedním z patronů naší školy, vzpomínáme s láskou a vděčností.

Co mi přineslo desetiletí od listopadu 1989 a oč jsem za ta léta přišel

Milan Uhde

Jsem silně zaujatý vyznavač listopadového převratu a polistopadové doby. Přinesla mi svobodu. Od státu jsem už v šedesátých letech žádal jako spisovatel jen to, aby mi dal pokoj. Za to mi naopak poslal na krk tajnou policii. Zůstal jsem tím poznamenán, a tak se i dnes budívám s blaženým vědomím, že mě nikdo nesmí jen tak z politické zvěle předvolat k výslechu, vylučovat mě z kultury a zakazovat. Svoboda je pro mě doslova ze všeho nejdůležitější.

Pod titulní otázku nezahrnuji zkušenost z politického angažmá. Byl to velký zážitek poznání, a skončil. Mnohé si vyčítám a trápí mě svědomí. Ale to je jiné téma. Jako spisovatel se cítím dobře. Víím, že co napíši, budou v českých divadlech umět nestranně posoudit, a bude-li to za něco stát, jistě to někdo uvede. Pořád však zbývá krajní možnost, že kdybych se s nikým na svém textu neshodl, a byl přesto přesvědčen o jeho kvalitě, vydám jej v minimálním vlastním nákladu a účet zaplatím ze své kapsy. Umlčet mě může jen nedostatek schopností. To je podstatný důvod k radosti a k pocitu málem svátečnímu.

Splnil se mi i dlouholetý sen o tom, že budu učit na vysoké škole. Pod komunistickou vládou to bylo možné jen výjimečně. V roce 1990 jsem zásluhou revolučních studentů stanul za katedrou. Ti, kterým vyhovovala ostrakizační praxe minulého režimu, se sice postarali o to, že jsem v polovině devadesátých let jako předseda Sněmovny dostal z brněnské filosofické fakulty výpověď, ale otevřený systém už působí silněji než staré návyky: habilitoval jsem se na JAMU a letos znovu předstoupil před studenty. Je to jedinečná příležitost. Mám jen obavu, abych ji nezmaril.

Na druhé straně jsem přišel o některé přátele a o známé, které jsem za přátele považoval a o jejichž přátelství jsem si stál. První probírku ovšem udělal už začátek sedmdesátých let. Jakmile mě zakázali, téměř úplně jsem v Brně osaměl. Nikomu to nezalívám, ale přerušené přátelství jsem nedokázal obnovit. Nové přátele z pražského i brněnského disentu pročešala popřevratová politická a jiná diferenciacie. Zůstala hrstka, kterou lze spočíst na prstech obou rukou. Ale zdá se mi, že je to normální. Dospělý muž nemůže mít přátel stovky, ba ani ne desítky.

Kromě toho nejsem snadný partner, a to ani v rodině. Ta se mnou navzdory tomu přestála všechny dobové zkoušky, proměny a konflikty. Pokládám to za bilanci nezaslouženě kladnou a v letošních listopadových dnech na to budu myslet obzvlášť vděčně.

Brno 22. října 1999

Když jsme v roce 1986 připravovali ve zlínském divadle Plautova Pseudola ve volném překladu a úpravě Jana Skácela, zkouška se na jednom místě zadrhla. Docela banálně: režisér prostě potřeboval z technických důvodů otočit točnu na opačnou stranu. Na jevišti vyrostla palma, což je herecké pojmenování takového trapného, hluchého a nekonečného nadokamžiku. Režisér i herci se snažili ten propad – v recesním duchu inscenace – všelijak zachránit. Všeljak. Nakonec improvizovaným monologem o divadelní palmě. Jan Skácel to zoufalé počínání plaše pozoroval a za pár dní nám poslal text písničky, která proměnila trapas v úsměvnou hříčku. Scénograf přidal palmu, bizarně vyrůstající z podlahy jeviště. O Skácelovi básníkovi se už ví ledacos. Ale že v něm byl ukryt divadelník, o tom si jenom cvrlikají herci.

Miroslav Plešák

18. června 1999 se v divadelním studiu Marta uskutečnila premiéra inscenace Williama Shakespeara „Marná lásky snaha“ v nastudování hostující režisérky Marjorie Hayes, pedagožky z Univerzity Severní Texas. Obnovená premiéra se konala 19. září v Martě.

Po návratu do USA poskytla 22. června Marjorie Hayes rozhovor Bryanu Lindseyovi, redaktorovi univerzitního časopisu Denton Record-Chronicle pod názvem „Czeching out – režisérka Univerzity Severní Texas pracuje opět v zámoří“, z něhož vám nabízíme stručný výtah:

Celý svět je jeviště. Marjorie Hayes, docentka divadelních studií na Univerzitě Severní Texas vstupuje na jeviště celého světa.

Minulé léto obdržela Marjorie Hayes Fulbrightovo stipendium na realizaci hry Edwarda Albeeho „Tři velké ženy“ v Polsku. V dubnu nastoupila opět do letadla, aby tentokrát přistála v Brně, v České republice.

„Projekt byl financován Ministerstvem kultury ČR“, řekla nám Hayes. „Na Janáčkově akademii hledali hostujícího režiséra.“

Hayes konstatovala, že polská zkušenost jí umožnila získat pozvání pro hostování v České republice. V prosinci 1998 dostala nabídku na režijní práci a během několika následujících měsíců byl upřesněn titul inscenace. Po příjezdu na Janáčkovu akademii začala přípravná fáze.

„Myslím si, že v České republice je mnoho věcí jinak,“ řekla Hayes. „Lidé jsou velmi dobře trénovaní. Janáčkovu akademii můžeme považovat za Yale České republiky. Pokročilí studenti dokonce pracují v Národním divadle.“

Režisérka dodala, že herci byli velice talentovaní, energetičtí a zapálení pro věc.

Jeden ze studentů Univerzity Severní Texas, Chris Tarbet, se rozhodl prozkoumat, jací jsou jeho spolužáci za mořem. Bohužel jsme Chrise Tarbeta nezastihli, takže jeho komentář tento článek neobsahuje.

„Byla to jeho první cesta do Střední Evropy,“ konstatovala Hayes. „Myslím, že pro něj byla něčím velmi avantgardním.“

Tarbet pracoval jako asistent režie a často vedl zkoušky. Měl na starosti také mnoho technických záležitostí, což bylo velice užitečné. Jak nám řekla Hayes, jeden z rozdílů, které v České republice zaznamenala, byl fakt, že české divadlo nevyužívá profese „lighting designera“ a manažera jeviště.

„Jejich systém se od našeho velice liší. Ne každý vystuduje univerzitu. Na konci středoškolského studia musí studenti prokázat svůj talent a schopnosti. Pokud neprojdou přijímací zkouškou na univerzitní obor, který si vybrali, studují nějaké nástavbové studium,“ řekla Hayes. Tento fakt může být vysvětlením jejich extrémního odhodlání a serióznosti, jak zaznamenala Hayes ve svém hereckém souboru. Hayes také zjistila, že studenti neradi přijímají pochvaly za představení. Pokud jim někdo vyjádří uznání, zdá se jim, že jsou příliš mnoho chváleni,“ řekla Hayes.

Styl představení byl pro Marjorii Hayes také odlišný, než na jaký byla zvyklá z USA. „Jsou mnohem více expresivní, nejsou tak naturalističtí. Američtí herci dělají malá rozhodnutí, aby jim divák

více věřil. Čeští herci dělají větší rozhodnutí, přestože riskují, že ztratí realistický výraz.“

Největší rozdíl mezi českým a americkým divadlem, se kterým se Hayes musela vyrovnat, byl fakt, že musela pracovat s jazykovou bariérou. Tento faktor podle Hayes poměrně zpomaloval celý proces.

Přestože si Hayes nemyslí, že mluví polsky plynule, přesto jí její znalost polštiny usnadnila práci při režii představení „Tři velké ženy“ v Polsku. Ale při režii „Marná lásky snaha“ se museli

s Tarbetem spolehnout na tlumočnicka.

„Dalo mi hodně práce vysvětlit, co vlastně chci. Vyjádřit to jednoduše nebylo vůbec snadné,“ řekla Hayes.

Překlad hry byl podle Hayes úžasný, zachoval duši originálu, přestože byl přeložen do moderní češtiny. Shakespearovy hry jsou jazykově vybroušené. Moderní český překlad umožnil divákům pochopit více slovních hříček, než by byli schopni pochopit některé Američané při sledování anglického originálu.

Po první premiéře se Hayes vrátila domů do USA. Její práce však není v České republice uzavřená. „Uvažuje se o uvedení inscenace na dvou shakespearovských festivalech. A možná se do Brna v září vrátím, abych dokončila režijní přípravu druhé premiéry,“ řekla Hayes.

Zatímco inscenace bude uváděna po celý příští rok, Hayes se vrátí za svými povinnostmi do Dentonu. Díky režijnímu působení Marjorie Hayes v Polsku, České republice a doma v USA je svět jejím jevištěm.

–*blk*–

**) nejednalo se o Ministerstvo kultury ČR, ale o grant získaný v rámci programu MŠMT ČR Fond rozvoje vysokých škol. Pozn. red.*

ZLOMVAZ poěsté – poznámky za okrajem

Slováci jsou tradičními favority divácké soutěže. Je bez pochyby, že na VŠMU se dělá dobré divadlo a zejména herec-

ká připravenost a vybavenost nemá na „konkurenčních“ školách obdoby. Mám však pocit, že tato favorizovanost je jaksí předem rozhodnutá, v čemž hlavní roli hraje mnohdy nekritický a apriorní obdiv ke slovenskému divadlu. Ukázalo se to na inscenaci Dvaja. Získala druhé místo, a přitom brněnská Tramvaj do stanice Touha (možná i doplácující na fakt, že festival zakončovala) se jí rozhodně vyrovnala. V dobrém i zlém. Obě inscenace pracují se silnou expresí, obě přinesly velmi pozoruhodné herecké výkony a obě měly svá slabá místa. Zatímco však Tramvaj do stanice Touha byla nejsilnější právě v oné expresi a bylo by jí prospělo soustředění právě jen na ni, Dvaja naopak právě na důraz na expresi doplácely, když tato mnohdy končila v nesrozumitelnosti (přepálenosti) a časem jakoby jednotvárně. Osobně tedy nevím, proč právě Dvaja a ne Tramvaj.

/Z delšího článku Jakuba Škorpila/

Setkání/ENCOUNTER 2000

(Podesáté, ale poprvé v novém termínu)

Festivalová rada Divadelní fakulty potvrzuje, že festival Setkání/Encounter 2000 proběhne od 4. do 8. dubna, jak je to uvedeno ve studijním programu na akademický rok 1999/2000. Změna z tradičního únorového termínu na první týden v dubnu byla prodiskutována s pravidelnými účastníky přehlídky, kteří nový termín drtivou většinou přivítali. Časový přesun na pozdější dobu slibuje nejen příznivější počasí a lepší podmínky pro cestování, ale především umožní výběr z bohatší nabídky inscenací, které v novém akademickém roce vzniknou. Do poloviny listopadu obdržela festivalová rada 23 přihlášek od zahraničních vysokých uměleckých škol.

–blk–

Setkání představitelů sub-projektů SCART

Dne 12. září proběhlo setkání představitelů jednotlivých sub-projektů SCART a zasedání řídicí komise. Cílem setkání bylo zhodnotit výsledky projektu SCART a rozhodnout o plánovaných aktivitách na příští rok.

Zástupci sub-projektů nejprve informovali fórum o svých aktivitách a výsledcích. Celkový počet sub-projektů pro rok 1999/2000 vzrostl z osmnácti na devatenáct. Novým projektem je sub-projekt 20 zaměřený na výtvarné umění. Novinka, která se týká DIFA JAMU, je obnovení sub-projektu 11 – rozvoj studijních programů – Dramatická výchova. V odpoledních hodinách proběhly diskuse ve čtyřech pracovních skupinách, zaměřené na obsah projektů a aktivity, obecné cíle a poslání SCARTU, na organizaci a financování projektu a budoucnost projektu SCART po roce 2001. Poslední bod byl označen za nejvíce problematický. Vzhledem k tomu, že projekt SCART bude podporován holandskou vládou pouze do roku 2001, musí se jednotlivé školy nad možnostmi dalšího financování a nad příštím směřováním projektu zamyslet.

Během setkání zasedal řídicí výbor projektu, který přijal rozpočet na příští rok a pozměnil pravidla týkající se mobility studentů a zaměstnanců (konkrétní informace poskytnou zahraniční oddělení JAMU nebo se je dozvíte na <http://www.hku.nl>).

–blk–

Manažerské snění

Ach, tak konečně ta slastná měkkost kolejního lůžka. Právě pro mě skončil poslední den přípravy mezinárodního projektu pouličního divadla s názvem Commedia dell'arte. Za pár okamžiků už moje mysl nebude počítat peníze, abychom nepřekročili rozpočet; nebude lovit v paměti anglická slovíčka; nebude uklidňovat režiséry a herce, že to zítra dopadne na jedničku; ale bude unesena vlnami spánku do říše, kde zurčí potůčky, svítí sluníčko a rostou velké houby, aby ji z té říše milý budíček v 8:00 ráno přenesl do města Brna a připravil ji na rozhodující den několikaměsíčního snažení.

Pár okamžiků je pryč a místo očekávaného spánku se dostavilo jakési hluboké bezvědomí, z kterého se s kuropěním přeci jenom proklube sen: procházím se prosluněným ránem ulicemi Brna. Brna, které je jakoby svátečně oděné, čisté, bez hluku motorů zásobovacích aut, s rovnými ulicemi jako stvořenými pro pobíhání chůďařů, a s hejny holubů, kteří vytvářejí v letu líbeznou obrazce nad hlavami davů. Davů lidí natěšených, připravených na neobvyklé zážitky. Celé rodiny se houfují k jednotlivým jevištím s barevnými oponkami, jednotlivci ukázněně tvoří špalíry okolo cest připravených na průchod herců, televizní štáby se shromažďují před slavnostně vyzdobenou školou, aby zachytily startovní vyjádření se rozličných masek a dovádivých zvuků. Vcházím do budovy, kde potkávám *kompletní* skupiny herců, kteří mají *všechny* rekvizity, jsou oblečeny do *svých* kostýmů, v *odpovídajícím* nalíčení a rozechvěle čekají na moment, až budou moci vyrazit do prosluněného města a zúročit hodiny příprav, pobavit i poučit čekající davy. Konečně na dešel čas a já mohu jen spokojeně a se zadostiučiněním sledovat radostné výkony herců, spokojenost režisérů a poslouchat vděčný potlesk davů. Už je tu konec devadesátiminutového pásma čtyř představení renesančních autorů a já se vrhám obejmout a gratulovat lidíčkám z Anglie, Holandska, Polska, Slovenska a samozřejmě Česka, když tu mě zarazí pípání. Zastavím se. Pípání se ozve znovu.

A znovu. Posadím se na posteli, šátrám po původci tohoto zvuku. „Čau, tady Ondra, no kde jsi? Máme průšvih. Ztratily se tři kusy kostýmů, dvě rekvizity a jeden Polák, který se prý včera hrozně opil. Val na JAMU, za chvíli začínáme!“ Pokládám vypůjčený mobil, zamžourám na zlověstně zatažené nebe, vztekle shodím budík výsměšně ukazující 8:45 a valím.....

Valím, a těším se na svůj příští sen.

Petr Kukla

Commedia dell'arte

Inscenace, která derniérou v Martě neskončila

Když měla v lednu 1995 premiéru inscenace *Caprichos*, nikdo netušil, jaký bude její osud.

V programu bylo možné číst: „Inscenace vznikla jako semestrální práce posluchačů 2. a 3. ročníku Výchovné dramatiky neslyšících v hodinách „pohybového divadla“.“

V následujícím měsíci pak tato inscenace obdržela trojnásobné ocenění soškou „Marta“ na Mezinárodním festivalu vysokých divadelních škol „Setkání '95“.

Po dvě sezony měli studenti VDN možnost hrát představení ve studiu „Marta“ – až do svého absolutoria. Začala přicházet pozvání na festivaly a divadelní přehlídky u nás a pak i do zahraničí.

S úspěchem vystoupili – nyní již absolventi VDN DIFA JAMU – i na 15. mezinárodním festivalu pohybového divadla „Mimos“ v Périqueux v roce 1997. Následovala další pozvání... a soubor pak hrál na různých místech Francie a Belgie (viz festival *Europalia* 98), *Caprichos* viděli diváci v Německu, na Slovensku i v Rakousku. Toto léto bylo opět ve znamení cest.

Velkou ctí bylo pozvání na 15. festival de Théâtre Européen do Grenoblu, následovalo úspěšné vystoupení na jihu Francie v městečku Castres, završení našeho putování se odehrávalo v Monaku v překrásném přírodním prostředí Théâtre du Forst Antoine. Již pět divadelních sezon se mohli diváci dozvídat o umu neslyšících herců a s touto prezentací je neodmyslitelně spojena práce Divadelní fakulty JAMU. V zahraničí tento fakt, že zde vznikl specializovaný obor pro neslyšící, vzbuzuje respekt a uznání.

Zoja Mikotová

JAMU opět v Luhačovicích

Janáčkova akademie je spjata s Luhačovicemi nejen osobností Mistra; v roce 1967 tam poprvé spatřily světlo světa Mezinárodní interpretační kurzy, které byly později z organizačních důvodů přesunuty do Brna.

V srpnu 1999 se JAMU v Luhačovicích znovu výrazně představila. Skupina nadšenců z několika divadel a vysokých škol založila nový festival – Divadelní Luhačovice. Kmotrem prvního ročníku se stal luhačovický rodák J. A. Pitínský, záštitu převzali (a osobní účastí stvrdili) rektor VUT prof. Vavřín a rektor JAMU prof. Hajda. Po poetické ouvertuře Lubora Tokoše zahájili týdenní přehlídku posluchači Divadelní fakulty JAMU představením hry J. A. Pitínského *Pokojíček*, která se setkala s mimořádným ohlasem. Dále vystoupily v luhačovickém Komorním divadle profesionální soubory z Karlových Varů, Zlína, Ostravy a Prahy. Zatímco studenti ze zlínské odnože VUT – Institutu reklamní tvorby a marketingových komunikací – plnili své manažerské povinnosti, posluchači JAMU se kromě zahajovací inscenace několikrát denně přičinili o oživení lázeňského centra kreacemi pouličního divadla. Přispěli tak nejen ke zviditelnění naší školy, ale také k propagaci nového festivalu, který se po úspěšné premiéře připravuje na svůj druhý ročník. A určitě ne bez nás.

mpl

Pouliční divadlo na luhačovické kolonádě

Pekingská opera na JAMU

Na pozvání pana doc. Martince přijela paní Sang Feng Jün. Tato Číňanka, která studovala herecké techniky Pekingské opery a vyučuje tyto techniky na konzervatoři v Praze, k nám přijela na jeden týden, od 28. září do 4. října. Nikdo z nás, studentů ze 2. a 3. ročníku činoherectví, netušil, o co půjde.

Každý den jsme strávili s paní Sang 3,5 hodiny, které se skládaly ze tří částí: rozcvičky, tai-chi a vokálně – rezonančních cvičení.

1. Rozcvička – rozehřívací, protahovací a uvolňovací cvičení

Na první pohled lehké, fádňí a nezáživné cvičení, ale po 15 minutách jsem měl co dělat, abych stačil tempu, které paní Sang nasadila. Také o fádňosti nelze mluvit, protože jsem procvičil celé tělo. Podobně jako u doc. Šmolíka, i když jiným, pro mě docela příjemným způsobem. Ani nezáživnost se neobjevila, protože den ode dne jsem cítil, jak je mé tělo vláčnější, uvolněnější a otevřenější.

2. Tai-chi

První den nám paní Sang předvedla tai-chi, sestavu 24 forem. Záměrně neříkám zacvičila, ale předvedla, protože cvičenec je u mne člověk, který cvičí tělo a nezapojuje při cvičení intelekt. Intelekt nebo také představivost a zároveň přítomnost ducha člověka v těle je neodmyslitelnou součástí veškerého umění chápaného v Asii, jako jsou: herectví, malířství, čajový obřad, lukostřelba, šerm, karate, sumo a další.

Ze začátku jsme se učili pouze vnější formou, fyzickou. A když paní Sang viděla, že už ji začínáme chápat, přistoupila k zapojování představivosti při fyzických úkonech, na což stačilo několik konkrétních a jasných slov. Například: představte si otevírání hřívky koně, hledání jehly na dně moře – a hned u každé představy předvedla formu, část sestavy, která se jí přímo týkala.

Tak jsme postupně zvládli celou sestavu 24 forem tai-chi. Učili jsme se všichni v jedné skupině i po dvojicích. Na těchto dvojicích paní Sang opravovala největší chyby: tělo vede ruce a ne naopak, člověk má mít rovná záda, zasunutou hlavu, podstrčenou kostrč a uvolněné tělo.

3. Vokálně – rezonanční cvičení

Když už tělo bylo zahřáté, uvolněné a otevřené, a naše emoce byly v souzvuku s tělem, začali jsme zpívat. Lépe řečeno vytahovat energii z centra tzv. rumělkového pole vzhůru. V sedu či ve stoje jsme si na začátku představovali, že zpíváme tóny – vokály, od nejhlubšího po nejvyšší. A chvíli poté jsme k tomu fyzicky přešli. Byly to rovné, držené tóny na různých slabikách, stoupající a klesající škály tónů a jejich kombinace. Také nás paní Sang naučila jednu čínskou lidovou píseň.

Ve všech třech částech: rozcvičce, tai-chi i vokálně – rezonančních cvičeních bylo důležité uvolněné tělo a dech. Na neustálé uvolňování těla jsme myslet měli, na dech ne. Ten se přirozeně přizpůsoboval při veškerých cvičeních. Jenom jsme si na začátku museli uvědomit, jak máme dýchat. Správný nádech jde do břicha a výdech z břicha ven dolů. A když i tělo bylo uvolněné, naše mysl měla být v rumělkovém poli.

Tyto tři části nebyly od sebe odtržené, ale všechny vytvářely jeden celek a navazovaly na sebe.

V porovnání s cvičeními M. Čechova nacházím mnoho společného. Jeho cvičení na modelování prostoru, „plavné a vznášecí cvičení“, je velmi blízko tai-chi.

Ale když jsem měl před sebou učitele v podobě paní Sang, prováděná cvičení byla snazší a efektivnější. Uvědomoval jsem si také, že kořeny, z nichž čínská opera vychází, jsou velmi staré a věky ozkoušené.

Když jsme popadali dech a potřebovali jsme si vydechnout, vyprávěla nám o historii Pekingské opery, o její syntetičnosti, která se skládá z umění recitace, zpěvu, tance a boje. Vysvětlila, kudy proudí energie v těle a další detaily. Ale vždy říkala jen tolik, kolik bylo bezpodmínečně nutné pro vysvětlení probíraného tématu.

Tato cvičení jsem prováděl každé ráno i po odjezdu paní Sang a cítil jsem, že mé tělo je měkčí a uvolněné a lépe reaguje na mé pocity. Z vnitřního hlediska jsem se cítil být sám sebou, klidnější a volnější.

Vysoce oceňuji, s jakou lehkostí, přirozeností a nadhledem byla paní Sang naším přítelem, průvodcem a učitelem. Dokázali jsme společně s ní vytvořit atmosféru pohody blížící se láskyplné atmosféře, která je nezbytná pro uvolnění žáků i učitele. Je důležité, aby žáci cítili, že jsou milováni a v bezpečí, aby se nikdo nebál zkoušet nové věci, postupy, aby se nebáli udělat chybu. Chybu, která je základem pokroku, když si ji uvědomíme.

Na závěr tohoto ohlednutí za týdnem Pekingské opery na JAMU děkuji panu doc. Martincovi za pozvání paní Sang a hlavně paní Sang za originální možnost herecké přípravy.

Zdeněk Jorda

Dramaturgický plán studia Marta
na sezónu 1999–2000

William Shakespeare
MARNÁ LÁSKY SNAHA
Režie: Marjorie Hayes

Jan Antonín Pitínský
POKOJÍČEK
Režie: Pavel Šimák

Peter Handke
KASPAR
Režie: Pavel Baďura

Georg Büchner
LEONCE A LENA
Režie: Pavel Šimák

Howard Ashman – Alan Menken
MALÝ KRÁMEK HRŮZ
Režie: Radek Baláš

Witold Gombrowicz
YVONNA, PRINCEZNA
BURGUNDÁNSKÁ
Režie: Markéta Miláčková

Martin Kolář – Zdeněk Kluka
POZDVIŽENÍ V LEXIKU
aneb ŽEHOŽOVO HOŽE
Režie: Milena Hurajová

Anton Pavlovič Čechov
RACEK
Režie: Vladimír Kelbl

Jacinto Benavente
VZBUZENÉ ZÁJMY
Režie: Claudia Francisci

Georg Büchner: Leonce a Lena

Nebývalá žen soutěžních úspěchů

V závěru školního roku dosáhli studenti HF JAMU řady pozoruhodných soutěžních výsledků.

Na 7. ročníku Soutěže o cenu Leoše Janáčka přiřkla mezinárodní porota za předsednictví doc. Anny Barové všechny laureátské stupínky našim studentům: zvítězil a přemii za nejlepší provedení české soudobé skladby získal Richard Samek, 2. cena a ceny za nejlepší interpretaci Janáčka a Martinů patří Haně Kostecké, 3. místo si odnáší Magda Vítková.

Úspěšnou sérií pianistů zahájila v italské Calabrii Martina Merunková, která znovu potvrdila své kvality a probjovala se v konkurenci 55 přihlášených účastníků až do finále.

Plných 16 let čekala JAMU na cenu v jedné z nejnáročnějších u nás pořádaných mezinárodních klavírních soutěží – Beethovenově Hradci. Po vynikajících výkonech ve všech třech kolech se to podařilo hned dvěma klavíristům: Samuel Bánovec získal 2. cenu a cenu za nejlepší provedení české soudobé skladby. Nemalý podíl na úspěchu má jeho kolegyně Dagmar Zámečnicková, kterou za doprovod Beethovenova 5. klavírního koncertu neoficiálně vyhlásil předseda mezinárodní poroty prof. Ivan Klánský nejlepší doprovodkou soutěže. Helena Fialová obdržela 3. cenu, navíc přemii za nejlepší provedení Lisztovy etudy a cenu za nejlepší interpretaci Beethovena. Rozdílem pouhých dvou desetin bodu zvítězila studentka Chopinovy akademie ve Varšavě Maria Gabrys.

Jiří Skovajsa

Koncertní sezóna 1998/1999 Hudební fakulty JAMU v číslech

Hudební fakulta se veřejnosti prezentuje také jako stabilní koncertní pódium Brna. O tom, že může nabídnout velmi pestrý program, svědčí celkem 140 koncertů uvedených během loňské sezóny v koncertním sále HF, Besedního domu, Stadionu, v kostele sv. Augustina a J. A. Komenského. Dva koncerty byly pořádány v kostelech mimo Brno a jeden na scéně Divadelní fakulty, ve studiu Marta.

Třiceti čtyřmi absolventskými koncerty se mladí interpreti rozloučili se svojí studentskou érou. Bylo uspořádáno sedmdesát osm pravidelných ročníkových recitálů a večerů komorní hudby, dvěma koncerty se veřejnosti představil Janáčkův Akademický orchestr a byl uveden jeden orchestrální koncert s Moravskou filharmonií Olomouc, která již roky spolupracuje s Hudební fakultou při absolventských koncertech studentů kompozice a dirigování. Celkový počet doplňuje dvacet pět mimořádných koncertů, ve kterých vystoupili pedagogové a studenti z partnerských uměleckých škol, českých i zahraničních (Praha, Vídeň, Winterthur, Amsterdam, Utrecht), nebo byly pořádány jako koncerty tematické (večer hudby Leoše Janáčka, Pavla Haase, Petra Ebena), vztahovaly se k významným obdobím (Vánoční koncert, koncert k Mezinárodnímu dni studentstva) a pro školu významným událostem. Takovými jsou např. ocenění v interpretačních soutěžích, kdy se laureáti následně představují posluchačům na samostatném koncertu. K mimořádným patří také koncerty elektroakustické, počítačové a mikrointervalové hudby pořádané s podporou firmy YAMAHA. Tradičně je realizován i cyklus Studio soudobé hudby, v němž jsou uváděny skladby současných, především brněnských autorů, a skladby studentů kompozice na HF.

Finanční podporu některým koncertům poskytovala Hudební nadace OSA, Ministerstvo kultury, Nadace Český hudební fond i Komerční banka, Českomoravská stavební spořitelna a již výše zmíněná firma YAMAHA.

Dramaturgický plán koncertů je sice určen studijním programem fakulty, repertoár je však připravován s každým studentem individuálně. Tak mohli návštěvníci vyslechnout 652 skladeb 187 autorů. Na pódiu se vystříдалo 339 účinkujících, nepočítáme-li samozřejmě členy hudebních souborů, sborů, komorního orchestru JAO a Moravské filharmonie Olomouc.

Nejčastěji hraným autorem byl Johann Sebastian Bach, který se na programu objevil 81krát. Více než desetkrát byly provedeny skladby Beethovena (26x), Brahmsa (24x), Janáčka (24x), Martinů (21x), Mozarta (20x), Chopina (19x), Ebena (18x), Čajkovského (13x), Händela (13x), Francka (12x) a Dvořáka (10x).

Hudební fakulta se podílela také na letním kulturním programu Brna. V druhé polovině prázdninového měsíce července bylo uvedeno dvanáct koncertů v rámci 32. ročníku mezinárodních mistrovských interpretačních kurzů. Vystoupilo na nich téměř 50 mladých interpretů z České republiky, Holandska, Japonska, Slovenska, Španělska a Švýcarska, kteří se letošních kurzů zúčastnili. Tři z těchto koncertů byly konány i mimo Brno – v Náměšti nad Oslavou, Poličce a na nádvoří hradu Svojanova.

Víme, že prostory, kde zní vážná hudba – pokud nejsou součástí prestižní společenské manifestace – nepatří k těm nejnavštěvovanějším, o to větší radost máme ze stabilních abonentů našich koncertů, jejichž počet se každoročně pohybuje kolem sedmdesáti. Je to číslo zdánlivě malé, ale v Koncertním sále Hudební fakulty na Komenského náměstí, kde je většina našich koncertů uváděna, je jimi teoreticky sál s 64 % zaplněn. Myslím, že je to upřímná poklona našim studentům i pedagogům.

Zdeňka Stejskalová

Hudební fakulta JAMU a Hogeschool Enschede

Ve dnech 26. – 30. června 1999 se konaly v Conservatorium Hogeschool v Enschede vyřazovací zkoušky absolventů hudebních oborů, které hodnotila sedmičlenná odborná komise, sestavená z vybraných členů pedagogického sboru školy a dvou zahraničních zástupců ze sdružení CHAIN – prof. A. Illerhause, rektora Hochschule für Musik z Essenu, a prof. B. Havlíka z JAMU Brno.

Zkoušky probíhaly v odpoledních a večerních hodinách v koncertním sále školy a absolvovalo je 9 kandidátů. Každý se prezentoval programem v trvání celovečerního koncertu se skladbami zahrnujícími alespoň tři slohová období. 8 kandidátů uspělo v desetibodové stupnici střídavě v rozmezí 7,5–9,5 bodů, 1 kandidátka, korejská klavíristka, pro vážné technické nedostatky, permanentní pamětní kazy a školácky nemuzikální výkon neuspěla.

Po každém výkonu se komise odebrala k jednání, při němž odevzdal každý porotce bodové hodnocení kandidáta, slovně vyjádřil svůj názor a důvody, jež ho vedly k obodování. Po společné rozpravě byl přizván interpret, jemuž předseda poroty sdělil resumé a známku a ve zkratce ho seznámil s názory jednotlivých členů komise na jeho výkon.

Byla to náročná a zodpovědná práce, která zabrala celé dny, ale zato znamenitá zkušenost, která ukázala důležitost a prospěšnost kontaktů mezi vedením školy, pedagogy a zahraničním zastoupením v porotě.

Auditorium, v němž se výkony odehrávaly, bylo zaplněno nejen studenty, ale i posluchači zvenčí jako při večerním koncertu, což vytvářelo sympatickou a sympatizující atmosféru.

Jsem přesvědčen, že takovou aktivitu v partnerských vztazích mezi školami je třeba vítat a v budoucnu rozvíjet, neboť přispívá k dobrým a přínosným vztahům v našem specifiku.

Bedřich Havlík

Za letními aktivitami studentů HF JAMU

Studenti Hudební fakulty nezháleli ani v době prázdnin. Zúčastnili se celé řady letních mistrovských kurzů. Abychom usnadnili studentům rozhodnutí, kterých kurzů se v létě 2000 zúčastnit, přinášíme několik postřehů zahraničního oddělení, které se velkou měrou podílelo na zajišťování stipendií, a hlavně informace samotných studentů o některých z těchto akcí.

1/ Letní mistrovské kurzy na Hochschule Vömar, Německo.

Hudební fakultě se podařilo už posedmé získat stipendia, tentokrát pro 3 naše studenty, která pokryla výuku, ubytování a z velké míry i stravování (kolegiem děkana byli vybráni k účasti Alice Flajšingrová–Rajnohová, Petr Hladík a Ivo Meisl, který se ale kurzu nakonec nezúčastnil). Klavírní kurzy vedl prof. Ringeisen, který působí na VŠ v Paříži. Učil prakticky od rána do večera a tím umožnil každému studentovi 5 hodin kvalitní výuky během kurzů. Sešli se zde studenti z Řecka, NSR, Anglie, Polska, ČR. Nejlepší studenti hráli na koncertech /naši mezi nimi/, sám prof. Ringeisen uvedl recitál s francouzskou hudbou a hudbou F. Chopina.

2/ Mezinárodní letní škola hry na flétnu v St. Andrews

ve Skotsku nabídla sama dvanácti vybraným účastníkům /jednomu z HF JAMU – Petře Benešové/ stipendia na výuku, stravu a nádherné ubytování v nejstarším skotském univerzitním komplexu budov. Přítomni byli posluchači z Japonska, Austrálie, USA, Finska, Švédska, Holandska, Německa, Polska, Anglie, Skotska a Walesu. Ozdobou těchto kurzů byla jména vyučujících profesorů – Ruth Morley (profesorky na univerzitě v Manchesteru) a Petera Lloyda, který předával všem zúčastněným flétnistům zkušenosti nabyté u profesorů Marcela Moyseho a Jeana Pierra Rampala. Atmosféra 2. ročníku těchto kurzů byla velmi příjemná. I přes poměrnou náročnost a intenzitu kurzů vyzářovala lektorská sestava svou přítomností neustálý nadbytek pozitivní energie. Jedním ze specifických rysů letošního ročníku bylo bezesporu velkorysé poskytnutí prostoru pro komorní hru se členy Londýnského královského orchestru. Díky tomuto vítanému nápadu studenti vyslechli jakousi antologii skladeb pro různá obsazení. Součástí byly rovněž semináře zabývající se technikou zpěvu, barokní taneční hudbou a nástrojářskou problematikou flétny. V průběhu celého kurzu měli účastníci neustále možnost zkoušet obrovské množství všech druhů fléten od světových firem, nahlížet do množství flétnového notového materiálu a vyslechnout spousty hudebních nosičů.

3/ Pěvecké kurzy v Sieně, Itálii. Veškeré náklady s nimi spojené byly pro jednu studentku HF JAMU, Kateřinu Macháčkovou, uhrazeny ze stipendia udělovaného italskou vládou. Kurzy nabídla AIA Praha, účastníci byli vybráni na základě konkurzu. Na akci přispěl i Fond Leoše Janáčka. Kurzy trvaly téměř 2 měsíce. Naše posluchačka byla mile překvapena krásným prostředím akademie, vysokou úrovní pedagogů a studentů, kteří na akademii přijeli z celého světa. Pěvecké kurzy vedly Shirley Venet (americká mezzosopranistka) a Raina Kabaivansta (bulharská sopranistka žijící v Itálii). Obě profesorky jsou zpěvačkami světového věhlasu. Vzájemný kontakt studentů, vyměňování zkušeností uměleckých i lidských se stalo pro účastníky nezapomenutelným zážitkem.

4/ Letní pěvecké mistrovské kurzy v NSR, na hradě Beeskowě u Berlína měla možnost navštívit další naše studentka, Hana Šrubařová. Stipendium na veškeré náklady spojené s kurzy bylo HF letos nabídnuto již po čtvrté. Společně s ní se těchto kurzů účastnilo dalších 26 studentů z východní i západní Evropy. Pod pedagogickým vedením prof. Jutty Schlegel byl nastudován rozmanitý repertoár, se kterým účastníci vystoupili na pěti koncertech. Závěrečný galakonzert, vyvrcholení celé akce, doprovázel Frankfurtský státní orchestr. Studentka si rozšířila obzor v oblasti operního zpěvu a hereckého zpracování. My, doma na HF JAMU, jsme se stavovskou pýchou sledovali články v německých novinách, které chválily celou akci a rozepisovaly se pochvalně o naší studentce .

5/ Letní mistrovské kurzy pro zpěváky v Ambronay (Francie), navštívili díky stipendiu dva naši studenti, Jana Ehrenbergerová a Marek Olbrzymek. Tyto kurzy trvají téměř 2 měsíce, v době uzávěrky tohoto čísla nebyli studenti ještě doma, takže se na jejich dojmy můžeme těšit příště.

6/ Bezesporu významnou akcí s dlouholetou tradicí je **Mezinárodní letní akademie Praha–Víděň–Budapešť**, která probíhá v srpnu. Zúčastňují se jí studenti z oborů smyčců, kompozice, dechů, zpěvu a klavíru, přičemž obor klavír byl letos poprvé součástí akademie. Pomocí mezinárodního programu SOCRATES, který HF JAMU uzavřela s Universität für Musik Wien, bylo možno vyslat z HF JAMU 15 studentů na tuto akci (P. Chadimová, D. Mimra, P. Pšenica, J. Klíč, E. Nováková, M. Bůžková, M. Kratochvílová, D. Mareček, I. Menšíková, S. Bánovec, M. Klimánek, M. Kovařík, D. Urban, P. Caletková, R. Mazáková). Bylo jim poskytnuto plné stipendium, zahrnující poplatek za kurz, ubytování a stravu v hotelu, hradili si pouze cestovní náklady. Kurzy probíhaly na Semmeringu, v předhůří Alp – v Reichenau a Gloggnitz a ve Vídeňském lese – Badenu.

V klavírních kurzech vyučoval prof. Toperczer, rektor AMU Praha, prof. Lively (Universität Víděň) a prof. Nador (Univerzita v Budapešti). Každý posluchač měl celkem 6 hodin výuky. Naši studenti byli zařazeni do kurzu prof. Toperczera, měli možnost využít jeho bohatých zkušeností sólového

pianisty. Byly uspořádány celkem 3 koncerty, zajímavý byl koncert ve spolupráci s houslisty s názvem „Feuerwerk“. Účastníky kurzů byli převážně Japonci, Korejci, Číňané, studenti z pořadajících škol, z bývalé Jugoslávie a Rumunska. Studenti si chválili dobrou organizaci a fakt, že po celou dobu kurzů neměli problémy se cvičebnami. Za zmínku také stálo krásné prostředí města Badenu v blízkosti Vídne, ležícího ve Vídeňském lese. Ve městě jsou nádherné parky s květinovou výzdobou. Bohatou hudební historií připomínaly vyhlídky pojmenované po Beethovenovi. V parném létě osvěžilo i termální koupaliště, pouze místní Casino našim studentům neučarovalo.

Smyčcové kvarteto bylo soustředěno v Reichenau, kde si studenti chválili výbornou organizaci oproti minulým ročníkům. Vyučoval zde m.j. i primarius z kvarteta „Alban Berg Quartett“, prof. G. Pichler. Výuka probíhala u všech lektorů, celkem měl každý účastník výuku 2 hodiny denně. Smyčcové kvarteto začalo s nastudováním 2. smyčcového kvarteta L. Janáčka „Listy důvěrné“, za něž bylo oceněno Janáčkovou cenou na závěrečném „Maraton koncertu“, na kterém se představila všechna kvarteta. Zajímavé byly i koncerty a účinkování s doplněním na kvintet, a to i klavírní (např. vystoupení s japonskou klavíristkou, studentkou z Universität Wien).

Studenty tyto kurzy obohatily nejen pro práci v komorní hudbě, ale měly i velký přínos pro jejich individuální přípravu.

Dechové kvinteto a účastníci z oboru dechy – sólisté měli také ty nejlepší zkušenosti. Jejich kurzy probíhaly v Gloggnitz v podhůří Alp. Toto překrásné prostředí poskytlo všem studentům hlavně čisté ovzduší. Studenti měli možnost cvičit ve volné přírodě, na louce, což je pro hráče na dechové nástroje přímo ideální. Panovala tu báječná pracovní i přátelská atmosféra. Sešli se zde studenti z Rakouska, České republiky, Maďarska, ale i ze Slovinska, Slovenska, Bulharska, Chorvatska a Kanady. Působili zde profesori světových jmen: prof. L. Kovács (flétna), prof. H. Hörth (hoboj, člen Vídeňské filharmonie), prof. J. Hlaváč (klarinet), prof. F. Herman (fagot) a prof. A. Friedrich (lesní roh). Dechový kvintet JAMU „Parnass Quintett“ velmi často účinkoval na koncertech, např. na zahajovacím koncertu skladbou I. Krejčího „Quintetto per stromenti a fiato“. Na koncertě v Semmeringu se představili kvintetem d–moll F. Danziho, v Badenu je posluchači měli příležitost uslyšet v dechových kvintetech V. Trojana a M. Arnolda „Three shanties“. Další cenné zkušenosti přinesla spolupráce s dechovými kvintety z Bulharska, Slovinska, Maďarska, Slovenska atd. Účast na kurzech znamenala i motivaci do dalšího působení.

Mezi významné klady těchto kurzů lze v neposlední řadě uvést i skutečnost, že na Akademii Praha–Víděň–Budapešť hostoval už potřetí děkan Hudební fakulty JAMU, prof. Bohumil Smejkal.

Z uvedených postřehů lze usuzovat, že studenti využili prázdnin nejen k odpočinku, ale i k prohloubení svých znalostí a dovedností. Největší klad kurzů spočíval v duchovním obohacení, v dalším odborném a uměleckém růstu našich studentů.

Marie Káňová

Mezinárodní akce HF JAMU v r. 2000

Pan profesor by měl osmdesát

14.–16. 4. 2000 – CONCOURS MODERNE

mezinárodní soutěž v interpretaci soudobé hudby, napsané po roce 1960. Jde o každoročně se opakující soutěž mladých instrumentalistů z evropských škol, sdružených v organizaci CHAIN (Conservatoires, Hochschulen, Akademien, International Network = Mezinárodní síť konzervatorií, vysokých škol a Akademií v oborech hudba, tanec, dramatické umění, s koordinačním sídlem v Enchede), spolupracujících na bázi myšlenky a realizace vzájemných kontaktů, výměny studentů a pedagogů a institucionálního vedení škol uměleckého zaměření v Bielu, Birminghamu, Brně, Detmoldu/Münsteru, Enschede, Essenu, Gentu, Heeku, Lodži, Luxemburgu, St. Petersburgu, Rize, Salzburgu, Strasbourgu, Sofii, Výmaru a Wrocławu.

16. – 18.4. 2000 – V těsné návaznosti na CONCOURS MODERNE

– se uskuteční mezinárodní konference rektorů CHAIN. Dosavadní zvyklostí je, že rektori a představitelé CHAIN přijedou o den dříve, aby se zúčastnili závěrečného kola interpretační soutěže – koncertu tří nejlepších soutěžících. Jsou tak přítomni stanovení pořadí finalistů, udělení cen a jmenování laureátů soutěže.

27. a 28. 5. 2000 – 7. ročník Interpretační soutěže o Cenu Leoše Janáčka

s mezinárodní účastí – duo housle a klavír, duo violoncello a klavír. Soutěž je vypsána pro mladé interprety do 27 let s povinností prezentovat skladby Leoše Janáčka, Bohuslava Martinů a soudobá díla, stanovená soutěžními podmínkami.

29. 5. – 21.6. 2000 – Letní škola pro americké studenty „Hudba ve střední Evropě“.

Mezinárodní výměnný projekt čtyř univerzit – Masarykovy univerzity, Janáčkovy akademie múzických umění, Univerzity Vídeň a Ithaca College New York. Koordinačním centrem je Útvar pro mezinárodní vztahy MU – Mikuláš Bek, asistent prorektora prof. PhDr. J. Fukače. Zájem vzešel z Ithaca College a motivací je výměnná akce 10–15 amerických studentů hudebního oddělení Ithaca College (obor housle, violoncello, klavír, klarinet a komorní hra) a studentů hudební vědy a teorie, kteří chtějí proniknout do problematiky hudebního dění v českých zemích a Rakousku v období první pol. 20. století. Ve třítydenní periodě je plánována individuální výuka hry na výše uvedené nástroje a tři koncerty v Brně, na nichž vystoupí střídavě naši a američtí pedagogové – instrumentalisté. Hudebněvědná a teoretická oblast bude zahrnovat studium hudebních pramenů v Ústavu Hudební vědy Filozofické fakulty MU, příp. přímo v hudebním odd. Zemského muzea. Součástí jsou i tři tematické zájezdy do Prahy, Krakova a Budapešti.

12. – 23. 7. 2000 – 33. Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy (termín dosud není definitivní) v oborech klavír, housle, viola, violoncello, flétna, klarinet, zpěv a elektronické klávesové nástroje.

Dnes už má tato aktivita svou tradici a dobrý zvuk nejen v ČR, ale i v zahraničí, o čemž svědčí značný zájem nastupující generace instrumentalistů a pěvců.

Průměrně 80 frekventantů je důkazem, že se na Hudební fakultě JAMU vyučuje poctivému řemeslu na vysoké umělecké úrovni.

Bedřich Havlík

Jejda, to už je pěkně dávno, co jsem chodil na přednášky o českém divadle k profesoru Karlu Bundálkovi. Byl to docela milý pán, nás studenty hebrečtí měl rád a dokonce věřil, že se opravdu chceme dopátrat skutečnosti, jak to bylo s tím Mastičkářem, co byl hráván kdysi na tržištích potulnými komedianty. Obzvlášť roztomilým se jevil, když ho při povídání zachvátila únava a v půli věty usnul. Spánek to byl nedokonalý, spíše jenom jakýsi mikro, pan profesor měl při něm blažený úsměv na tváři a oči dokořán, z úst se mu řinul a kolísal v pravidelných vlnách libozvučný vokál, například eéééééé... Jednou jsme těch éček napočítali sedmačtyřicet a sázeli se, že to pan profesor dotáhne do sta. Učil poctivě, v přesvědčení své pravdy; naši práci sledoval i na jevištích profesionálních divadel, uměl se zastat, poradit. V nelehkých letech působil v poradním orgánu Divadla na provázku a nejednou svým hlasem zasáhl ve prospěch ohrožené inscenace. Jeho srdce nevydrželo; když se vracel z večerní premiéry Shakespearovy hry Jak se vám líbí, zemřel v automobilu.

Jaroslav Tuček

Ohlédnutí za doktorem Krafkou,

violoncellistou Janáčkova kvarteta

Když jsem byl v jedenapadesátém roce tohoto století přijat na brněnskou konzervatoř, stal jsem se žákem tehdy třicetiletého violoncellisty Karla Krafky, čerstvého doktora filozofie, který svůj titul PhDr. obhájil sotva před rokem na Masarykově univerzitě v Brně na základě tematické dizertační práce s názvem „Romantické prvky v klavírních sonátách Jana Ladislava Dusíka“, a jako violoncellista mladého a velmi ambiciózního Janáčkova kvarteta se začal uplatňovat také pedagogicky.

Vzpomínky se mi vždy při takovém zahledění do minulosti vynořují houfně i jednotlivě a pokaždé se jimi těším a nechávám je v sobě volně odvíjet. Živě si vybavuji první lekce u pana doktora, který byl mým profesorem, a musím říci i po letech, jak jsem byl tehdy hrdý na to, že mým učitelem je profesor doktor, zatímco učitelé mých spolužáků byli „jen“ profesory. Při našem prvním setkání mě vyzval, abych si opatřil silnější sešit, do něhož budu denně zapisovat svědomitě a poctivě čas strávený u svého violoncella. „A bude třeba, abys cvičil alespoň pět hodin denně“, řekl a dodal: „Nemusí to být najednou, ono by to ani nešlo a asi bys to nevydržel. Ale budeš si psát časy začátků a konců svého cvičení a já se budu těšit, když mně vždycky v naší hodině ukážeš, jak se ti podařilo splnit stanovené denní penzum. A taky si koupíš notový sešit, do něhož ti já budu psát krátká cvičení. Uvidíš, jak ti všechny poznámky přijdou jednou vhod.“ Mnohokrát jsem ve své praxi především jako učitel ocenil ony moudré požadavky svého obdivovaného pana doktora. Ty dva sešity uchovávám dodneška jako vzácné svědectví mých začátků a kdykoli je vezmu do ruky, vděčně vzpomínám na slova, jimiž ve mně můj učitel probouzel lásku k tónům, k violoncellu a k muzice vůbec. Měl mírnou povahu, klidné a vyrovnané chování, výstižné vyjadřování a stále z něho vyzařovala добрta, srdečnost a vnitřní pohoda. Trpělivě uměl vysvětlovat každý hráčský problém a s metodickou přesností mne dokázal navést na nejschůdnější možnost zvládnutí jakékoli technické obtížnosti v notovém zápisu. Protože jsem se s violoncellem setkal až na konzervatoři v Brně, kde mi bylo zapůjčeno ze školní sbírky (přijímací zkoušky jsem vykonal ze hry na housle), položil mi pan doktor Kraška pevné základy hry na tento nástroj opravdu s příkladnou dokonalostí. Musím znova při této příležitosti opakovat, že jsem mu za to nesmírně vděčný. Je však toho, za co mu vděčím, mnohem víc. Vděčím doktoru Kraškovi za moudrost slov, kterými se vyjadřoval, vděčím mu za nadhled k dílčím nezdarům a za pohled dopředu nad hranici dneška, vděčím mu za schopnost vcítit se do duše a myšlení tehdy sotva patnáctiletého kluka z malé pohraniční dědinky, vděčím mu za otcovsky laskavý pohled s pohlažením na duši, vděčím mu za návod, jak pracovat a v každodenní práci poctivě žít.

Doktor Karel Kraška se narodil 4. ledna 1921 ve Znojmě. Brzy se začal učit hrát na housle, hrál v žákovském orchest-

ru, ale že se mu nechtělo u hraní stát, vyměnil na gymnáziu v Moravských Budějovicích housličky za violoncello. Velice miloval svoji matku, která mu byla oporou a pevným bodem zejména za druhé světové války, kdy byl s mnoha svými vrstevníky totálně nasazen do Soissons ve Francii. Zde prožil přetěžká muka fyzická i duševní, avšak když se k Paříži přiblížila spojenecká vojska, využil první vhodné příležitosti a přihlásil se k české vojenské jednotce. Strastiplnou plavbou přes kanál La Manche společně dosáhli anglických břehů a prodělali vojenský výcvik jako protiletadloví dělostřelci. Dr. Kraška nerad vzpomínal na válečná léta, byla pro něho dlouhým časovým úsekem strachu a nejistoty o svoje drahé, kteří zůstali v okupované vlasti. Jen jednou či dvakrát jsem ho slyšel zkratkovitě hovořit o dramatických prožitcích při vylodění v Dunkerque v Normandii a o scénách při dělostřeleckých akcích v jižní Anglii a severní Francii. Raději vzpomínal na kamarády z těch časů, na přátelství, která společně uzavírali a která přetrvala až do konce jejich životů.

Do vlasti se vrátil se západní armádou, v Kolinci u Plzně skončilo jeho válečné putování a zde byl také vyvázan ze svazku vojsk. V osvobozeném Brně pokračoval ve studiích violoncella na konzervatoři a souběžně studoval hudební vědu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Oženil se a prožil krásné manželství trvalého a hlubokého citu, které bylo korunováno narozením syna, v dětství velmi talentovaného houslisty, dnes uznávaného chirurga ve Fakultní dětské nemocnici v Brně. Jako violoncellista věhlasného Janáčkova kvarteta procestoval Karel Kraška celý svět, s přibývajícimi léty však vzrůstala jeho touha po klidu domova. Z koncertních zájezdů denně telefonoval manželce, psal pohledy a pozdravy a třeba i třikrát denně si takto pohovořil o úspěších souboru, ale i o drobných starostech a rodinných plánech do budoucna.

Jeho vzácně vyrovnaná povaha, plná porozumění a míru, vtiskla každému počínu pečeť čehosi jedinečného a vytvářela atmosféru pohody a rodinného štěstí. Karel Kraška byl v roce 1969 jmenován docentem hry na violoncello a komorní hru na Janáčkově akademii múzických umění v Brně a teprve až na sklonku roku 1982, tedy ve svých sedesáti letech, získal řádnou profesuru na tomtéž vysokoškolském ústavu, kde vychoval řadu znamenitých violoncellistů, uplatňujících se v širokém spektru profesní působnosti. Byl rovněž pravidelně zván do porot národních a mezinárodních violoncellových soutěží, kde jsme se nezděka setkávali, a zde se stejně jako kdekoli jinde projevovala jeho moudrá uvážlivost v situacích složitého bodování a hodnocení výkonů soutěžících.

Při koncertu k jeho šedesátým narozeninám jsme spolu v aule JAMU hráli Pauerova Dueta a tento večer byl pro mne výjimečným svátkem; můj dávný pan profesor mi nabídl tykání. Zažil jsem omamující pocit a nesmírně jsem si považoval této cti. Slavnost tohoto okamžiku prožívám při každé vzpomínce na profesora Karla Krašku, jehož životní pouť skončila před patnácti lety 11. července 1984 v 19.20 hodin na klinice u sv. Anny v Brně.

Tento vzácný člověk, nositel mnoha vyznamenání, cen, uznání a titulů, žije dále v myslích všech, kteří ho znali, zejména pak nás, kteří neseme jeho štafetu dál.

Bedřich Havlík

Činnost technického oddělení JAMU v Brně v r. 1999 a plán investičních akcí na r. 2000

Prioritní stavební akcí v tomto roce se stala sanace vlhkého zdiva a oprava střechy a fasády objektu Hudební fakulty na Komenského nám. 6. Z fondu rozvoje investičního majetku JAMU v Brně jsou v roce 1999 financovány akce, které přispěly k modernizaci a zabezpečení studia MARTA na Bayerově ul. v Brně, jako např. nová telefonní ústředna, strukturovaná kabeláž, vybudování optické trasy z budovy Nejvyššího soudu do divadla, elektrická zabezpečovací signalizace a elektrická požární signalizace, rekonstrukce zvedacích stolů jeviště a dodávka a montáž scénického osvětlení.

O státní dotaci na rok 2000 žádá JAMU v Brně mimo jiné na tyto akce:

- rekonstrukce výtahu v budově Divadelní fakulty JAMU
- rekonstrukce fasády a skleněných vitráží v budově Divadelní fakulty
- doplnění chladicích jednotek vzduchotechniky ve studiu MARTA
- zakoupení třímanuálových varhan vybavených cca 30 rejstříky
- rozšíření síťové kabeláže v budově Hudební fakulty.

Do budoucna se uvažuje například o opravě fasády na budově rektorátu na Beethovenově ul. s tím, že vynaložené finanční prostředky by byly odečteny z nájmu, který platí JAMU Magistrátu města Brna za tuto budovu.

SOB

JUBILANTEM BÝTI

Když člověka přepadne jubileum, je nejlepší o tom nevědět, nebo strčit hlavu do písku, aby si vás nikdo nevšimnul. Jak si všimnou, může být zle. To vám i přidají. Na platu ne, na létech. Trapas. Tak takový se nevyhnul ani mně. V minulém čísle jsem těch rovných deset nad míru nandal milé magistře Františce Horákové. Sypu si popelem hlavu a pokorně se omlouvám.

ČLOVĚKEM V NEJLEPŠÍCH LETECH

Vidím majestátně vzpřímenou postavu, slyším sonorní hlas, do Marty přichází pan docent Otto Císař: „Mám tady ty své, jdu se na ně podívat.“

Maně si vybavuji, jak mi kdysi vyprávěl o pedagogickém procesu, který je determinován danostmi studentů, a o tom, jak lze získat správné ovládnání dechové a hlasové složky na hlasových cvičeních obohacených lidovou písní. Jednou, není to tak dávno, se za ním na schodech studentského divadélka ohlédla fešná dáma středních let a prohodila: „Bože, chlap v nejlepších letech, a já nejsem jeho typ!“ Pan docent ji neslyšel. Spěchal. Zřejmě, aby mu ta jeho pětadesátka nevzala roha. Hodně úspěšných studentů, pane docente!

ZÁZRAK DNE, ŠTASTNÁ ŽENA

Volal jsem paní PhDr. Svatavě Šmukové, připomenul se jí z Marty. Oklikou, řečí o jejím pedagogickém působení na textilní průmyslovce a přednáškách dějin výtvarného umění na JAMU, jsem se dostal ke kýženému bodu.

„Vy budete mít šestnáctého října narozeniny.“

„Nepovídejte, ono se to ví, a kolik mně bude, to se ví taky?“ Pravila příjemným hlasem a usmála se.

„Ano, proto volám, dámy z děkanátu mě pověřily sepsáním něco slov.“ „Ale psát se má jenom o slavných a významných lidech, ne o těch obyčejných. Vždyť já jsem jenom takový spokojený, šťastný člověk. Ráda cestuji za památkami, protože o nich přednáším, mám ráda hezké, hodné, fajn lidi, hezké krajiny, hezké věci, hezkou hudbu, hezké knížky, hrozně ráda zažívám hezké chvíle, mám nejlepšího manžela, nejlepší děti, jsem obklopena dobrými lidmi, co více si můžu přát?! Dámy z děkanátu pozdravujte, je to od nich milé a od vás taky, ale kdyby se to dalo utajit, byla bych radši.“ Smála se do přístroje.

Telefon mi prokvetl růžičkami, úzkým oknem vlétla do pracovny bílá holubice. Záznak. Na vlastní uši jsem na sklonku milénia uslyšel šťastnou ženu!

Paní doktor, nechtě vám vše vydrží alespoň do sta let.

Jaroslav Tuček

Autoři 2. čísla:

Prof. PhDr. Jindra Bártová,
předsedkyně Akademického senátu JAMU

Doc. PhDr. Václav Cejpek,
děkan Divadelní fakulty

Ing. Soňa Dohňalová,
zahraniční oddělení rektorátu JAMU

Prof. Alois Hajda,
rektor JAMU

Prof. Bedřich Havlík,
prorektor JAMU

PhDr. Eva Horová,
Hudební fakulta

Zdeněk Jorda, posluchač DIFA,
činoherní herectví, 3. roč.

Marie Káňová,
zahraniční oddělení HF

MgA. Blanka Kolegarová,
zahraniční oddělení DIFA

Petr Kukla, posluchač DIFA,
divadelní manažerství, 4. roč.

Doc. Zoja Mikotová,
předsedkyně AS Divadelní fakulty

Doc. PhDr. Miroslav Plešák,
prorektor JAMU

Doc. Jiří Skovajsa,
Hudební fakulta

PhDr. Zdeňka Stejskalová,
koncertní oddělení HF

Doc. Pavel Švanda,
Divadelní fakulta

Mgr. Jaroslav Tuček,
vedoucí studia Marta

Doc. PhDr. Milan Uhde,
Divadelní fakulta

šifry: blk, mpl, vp, Bá, SOB

Autoři fotografií:

Marta Kozánková
Bohumil Marčák
Pavel Nesvadba
a archiv JAMU

OBČASNÍK JAMU

číslo 2/1999

redakce: Miroslav Plešák,

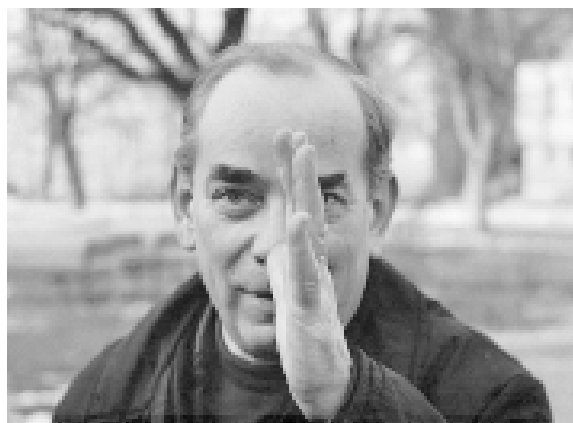
Jindra Bártová, Soňa Dohňalová

Když si nedávno bývalí studenti a přátelé připomínali památku docenta Olega Suse (1924 – 1982), opět jsem si uvědomil, za co vděčím této nekonvenční a průbojné osobnosti. Setkal jsem se s Olegem Susem v polovině 50. let jako posluchač brněnské filozofické fakulty. Navštěvoval jsem jeho přednášku o „levé avantgardě“. Radikální moderna poutala Susovu pozornost způsobem, který se vymykal tehdy běžnému zájmu uměnovědce. Právě on mě přivedl k pochopení, že umělecká akce není pouze více nebo méně povedenou projekcí nálad a nutkových potřeb umělce. Sus dokázal vysvětlit, že tvůrčí čin je vždy bytostným jednáním, v němž se nasazuje celý člověk, včetně svého (ať už vyhraněného nebo neujasněného) myšlenkového vybavení.

Oleg Sus disponoval velmi širokým rozhledem. Což o to, vskutku vzdělaných lidí bylo i v 50. letech na brněnské filozofické fakultě více, mezi nimi odborníci, kteří měli vyhraněné a přínosné představy o umění a osudu umělce. Jenže často bylo obtížné se o těchto lidech a jejich myšlenkách něco přesnějšího dozvědět. Ještě nebylo příliš vzdáleno údobí poúnorových prověřkových smrtí, potenciální a někdy i hmatatelná všudypřítomnost politického a policejního dohledu se obecně pociťovala velmi živě mezi přednášejícími i mezi studenty. Heslo doby tedy znělo: buď nenápadný. Na učitelské praxi Olega Suse bylo podivuhodné, že se nesnažil splývat s terénem. Přednášel zaujatě, osobitým, živým, téměř hereckým způsobem, čile se chápal narážek z publika. Od minulosti odbočoval do přítomnosti a občas si neodpustil polemickou poznámku k dobovým frázím a heslům. Nečlen KSČ, syn ruského emigranta židovského původu měl všechny důvody plížit se při zdi. Jak jsme mu byli vděční za to, že nedržel jazyk za zuby a že tvořil jednu z mála úrodných intelektuálních oáz v prostře-

dí dosti zaprášeném nudným pozitivismem a tichým, pokud možno naprosto neosobním odborničením.

Potkal jsem se s Olegem Susem po létech znovu v redakci Hosta do domu. Zprvu redigoval mé příspěvky, posléze jsem po něm převzal jeho velmi čtenou rubriku glos. Zejména v dramatických měsících počátku normalizačního nátlaku, kdy už zjevně šlo o zničení československého kulturního tisku a když si nikdo z těch, kdo se nerozhodli pro emigraci, nemohl být jist, jakými cestami se bude jeho osud ubírat v příštích měsících, právě tehdy měl jsem příležitost ocenit chladnokrevnou pracovitost a bouřlivou výmluvnost, s níž Sus čelil věcným i psychickým komplikacím. Přemýšlím-li někdy o politické poddajnosti a chlebašském službičkování, jímž se vyznačovala poměrně rozsáhlá část české inteligence za mého mládí (což samo o sobě stačilo člověku dost otrávit chuť do života), pro dezinfekci dávne pachuti vzpomínám na Olega Suse. Jenže: on vlastně nebyl Čech.

Oleg Sus

v momentce Bohumila Marčáka

zapsáno na poslední chvíli ■ zapsáno na poslední chvíli ■ zapsáno na poslední chvíli

JAMU předala Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy Dlouhodobý záměr vzdělávací a umělecké, vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti na léta 2000-2005, který byl projednán Správní radou a Uměleckou radou JAMU a schválen Akademickým senátem ■ Do databáze RIV (databáze registru informací o výsledcích výzkumných organizací při MŠMT) zaslala JAMU 72 údajů ■ Pohlednice přišla z Utrechtu od Terezy Helšusové a Terezy Chytilové a píše: „Je tu strašná zima – hlavně v budovách, zlatá naše pistáciová DIFA“ ■ V měsíci říjnu proběhl na Hudební fakultě JAMU v Brně seminář perkusionistů, jehož součástí byl

22. října 1999 koncert srbského skladatele a hráče na bicí nástroje Nebojši Jovana Živkoviće, který byl v České republice jediný ■ Den otevřených dveří na Divadelní fakultě navštívilo 13. listopadu 400 zájemců o studium, nejvíc se jich chystá na přijímací zkoušky z muzikálového a činoherního herectví ■ HaDivadlo uvedlo 5. 11. premiéru původní hry posluchačky divadelní dramaturgie Jitky Martínkové Vteřiny soli ■ Dne 10. 11. 1999 byla zvolena nová kolejná rada ve složení: předseda – Martin Klimánek, místopředseda – Petr Kukla, členové – Lubomír Sůva, David Švec, Lukáš Rieger.